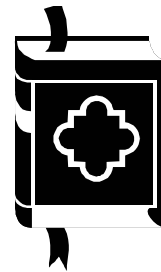

SBOR BRATRSKÉ JEDNOTY
BAPTISTŮ CHEB , LIBUŠINA 4

ZPRAVODAJ

červenec 07

ZPĚVNÍK SBOROVÝCH PÍSNÍ

Letos je to 100 let od vydání prvního brněnského zpěvníku z roku 1907, 65 let od rozhodnutí a 60 let od vydání BJB červeného-amerického zpěvníku sborových duchovních písní, 50 let od ustanovení zpěvníkové komise. Loni to bylo 35 let od vydání BJB bratrských písní. Jsem rád , že tyto zpěvníky a další jsou stále používány. Nejsme tedy odkázáni jen na zďovky (slova promítaná na zeď nebo plátno) nebo listovky-skládačky (kousky papírů ze slovy). Za tuto dobu ovšem mají naše zpěvníky spoustu provozních šrámů. Tyto zpěvníky jsou většinou součástí sboru a tím také jeho vizitkou.

OSLAVY JEDNOTY BRATRSKÉ

Jubileum Jednoty bratrské, české reformační církve založené před 550 lety, inspirovalo obec Kunvald v Orlických horách k víkendovým oslavám. Ekumenické bohoslužby na louce u památného domku "Na sboru" se 16.06.2007 odpoledne zúčastnilo přes dvě stě lidí.

Duchovní základy, na nichž budovala své společenství původní Jednota bratrská, jsou svorníkem toho, co bylo v patnáctém století a co je i včera, řekl v kázání synodní senior Českobratrské církve evangelické Joel Ruml.

Římskokatolický biskup Dominik Duka vyjádřil slovy "odpusťte to, co se stalo a co se nemělo stát" symbolickou omluvu za násilnou rekatolizaci, během níž museli čeští bratři v 17. století opustit zemi. V pozdravu shromážděným protestantům o Jednotě bratrské Duka řekl, že její víra vydala plody, které musí každý rozumný, soudný a opravdu věřící křesťan uznat a vyjádřit za ně úctu a poděkování. Jak poznamenal, při 500. výročí by však v Kunvaldu zřejmě římskokatolický duchovní na oslavách být nemohl - bylo tehdy ještě před 2. vatikánským koncilem, který teprve do určité míry umožnil katolíkům ekumenickou vstřícnost.

Malá reformační církev vznikla v pohusitských Čechách jako iniciativa skupiny zbožných lidí, kteří odešli do ústraní v lesích, aby založili obec, v níž se život řídil Písmem a příkladem prvotní církve, aby uskutečňovali vztahy, k jakým vedli husitští a valdenští kazatelé.

"Myslíme na své předky, na svědomí a víru otců a matek, na to, co je vedlo k tomu, aby se nesehnuli, nezaprodali, aby nepodlehli...", uvedl Joel Ruml, když hovořil o odvážné zbožnosti a o tom, co se podle křesťanské víry otvírá i včera každému, "kdo chce rozumět, slyšet a kdo to chce přijmout".

V roce 1467 se prvním biskupem Jednoty bratrské stal Matěj z Kunvaldu. Byl jím o dvě století později i Jan Ámos Komenský, humanista a myslitel, jehož myšlenky o svobodě, válkách a lidském štěstí, které nespočívá "v majetku, hodnotách a rozkoši", v dnešním programu uměleckým přednesem připomněl Alfred Strejček.

Jednota bratrská dala české kultuře první překlad Bible z původních jazyků.

Exulanti založili v 18. století v Sasku na panství hraběte Zinzendorfa osadu Herrnhut, odkud později směřovala misie do ciziny i do zámoří. V současnosti je světová Jednota bratrská, známá také jako Moravští bratři, rozšířena po celém světě.

Mezi hosty slavnosti byl včera starosta města Lititz v Pensylvánii v USA, kde je také bratrský sbor a které je partnerem Kunvaldu, i lidé z německých a polských měst, kde jsou církevní obce hlásící se k tradicím českých bratří. Do Čech se směla Jednota bratrská vrátit až v 2. polovině 19. století.

"Čtyři z dvanácti církví sdružených v Ekumenické radě církví mají ve svém označení slovo bratrská," připomněl její předseda Pavel Černý. Jak dodal, i ostatní si však vliv Jednoty bratrské připomínají s úctou a vděčností

POČET LIDÍ V KUNVALDU DÍKY OSLAVÁM NĚKOLIKANÁSObNĚ VZROSTL

Počet lidí v Kunvaldu na Orlickoústecku během víkendu 15.-17.06.2007 několikanásobně narostl. V obci s přibližně tisícovkou obyvatel se konaly po oba dny oslavy 550 let od založení Jednoty bratrské. Kromě církevních obřadů přijeli lidé i na sportovní a společenské akce, řekla ČTK místostarostka Kunvaldu Miroslava Celerová.

"V sobotu tu bylo odhadem 800 návštěvníků, v neděli jich bylo i díky krásnému počasí kolem 2000. Konala se slavnostní mše, při níž se světily obecní a hasičský praporek, v kostele byl koncert, průvod šel od kostela k obecnímu úřadu a na hřiště," uvedla Celerová. Již dopoledne se také uskutečnila simultánka mezinárodního mistra se členy místního šachového oddílu. Odpoledne patřilo vystoupení hasičů a fotbalovému zápasu mezi internacionály Slavie Praha a AFK Kunvald.

Jednota bratrská vznikla v Kunvaldu před 550 lety. Církev se rozrůstala a šířila po Čechách a na Moravě, mezi nejvýznačnější představitele patřili Lukáš Pražský, Jan Augusta, Jan Blahoslav či Jan Amos Komenský. Jednota bratrská dala české kultuře první překlad bible z původních jazyků. Po bitvě na Bílé hoře znemožnila její existenci protireformace, mnoho lidí opustilo vlast jako exulanti, další zůstali doma a snažili se v tajnosti svou víru uchovat. Tímto způsobem přežili celé století a v letech 1722 až 1727 několik rodin z Moravy pod vedením Christiana Davida našlo útočiště v Sasku, na panství Mikuláše Ludvíka hraběte Zinzendorfa, a vystavěli osadu, kterou nazvali Herrnhut, v překladu "místo, které střeží Bůh", česky Ochránov. Společenství vysílalo misionáře do Grónska, Severní a Jižní Ameriky a dalších částí světa a zakotvila jako Moravští bratři v několika světadílech. Do Čech se směla Jednota bratrská vrátit až po císařském ediktu z roku 1861, první sbor obnovené církve byl založen roku 1870 v Potštejně na Rychnovsku.

Sobotní ekumenické bohoslužby na louce u památného domku "Na Sboru" se zúčastnil i římskokatolický biskup Dominik Duka. Slovy *"odpusťte to, co se stalo a co se nemělo stát"* vyjádřil symbolickou omluvu za násilnou rekatolizaci, během níž museli čeští bratři v 17. století opustit zemi.

Před 50 lety, kdy Jednota bratrská slavila 500 let, přijelo do Kunvaldu ještě více návštěvníků. Podle historických záznamů a pamětníků jich bylo zhruba 5000, přestože komunistický režim církevním oslavám nepřál.

JAN HUS

poslal [skalaa](#)

Věrní až do smrti

Upálení Jana Husa a Jeronýma bylo významným impulsem pro intenzivní nástup husitství a později i pro vznik jednoty bratrské.

Evangelium do Čech proniklo již v devátém století. Bible byla přeložena do jazyka lidu a v tomto jazyce se konaly také bohoslužby. S narůstající papežskou mocí bylo však Boží slovo „zatemňováno“. Řehoř VII., který si předsevzal, že pokoří pýchu králů, se stejně usilovně snažil podmanit si lid, a proto vydal bulu, v níž zakazoval konání bohoslužeb ve staroslověnštině. Papež prohlásil, že „Všemohoucím by se líbilo, kdyby bohoslužby byly konány v nějakém neznámém jazyku; vždyť zlo a kacírství vzniklo již nejednou právě kvůli tomu, že se toto pravidlo nedodržovalo.“ (Wylie, sv. 3, kap. 1) Tím Řím nařizoval, aby „světlo Božího slova, bylo zastíněno a lid byl uzamčen v temnotě. Bůh však poskytl jiné prostředky, jimiž měl být Boží lid zachován. Do Čech přišlo několik valdenských a albigenských, kteří kvůli pronásledování museli opustit své domovy ve Francii a Itálii. Ačkoli se neodvažovali učit veřejně, působili tajně. Tak se po staletí uchovávala pravá víra.

Již před Husem se našli v Čechách ti, kdo veřejně odsuzovali zkaženost církve a vůbec všeobecný úpadek. Jejich působení vzbudilo velkou pozornost. Vyvolalo však také strach církevních hodnostářů, a tak začalo pronásledování učedníků evangelia. Pokud se chtěli sejít k bohoslužbám, museli se uchýlit do lesů a hor. V některých případech pronásledování vyústilo v popravy. Po nějaké době pak vyšlo nařízení, aby byli upáleni všichni, kdo se odchýlí od římské bohoslužby. Křesťané obětovali své životy s nadějí, že jejich věc zvítězí. Jeden z těch, kteří „učili, že spásu lze najít jen ve víře v ukřižovaného Spasitele,“ když umíral, prohlásil: „Zběsilost nepřátel pravdy nad námi vítězí, nebude to ale trvat věčně. Z obecného lidu povstane bez meče a bez moci člověk, nad kterým se jim zvítězit nepodaří.“ (Wylie, sv. 3, kap.1) Lutherova doba byla ještě v daleké budoucnosti. Našel se však někdo jiný, jehož svědectví proti Římu mělo pohnout národy.

Jan Hus pocházel z chudé rodiny. Otec mu zemřel velice brzy. Jeho zbožná matka považovala vzdělání a úctu k Bohu za nejcennější věc. To bylo také „dědictví,“ které se snažila zajistit pro svého syna. Hus navštěvoval venkovskou školu a pak odešel do Prahy na (69) (97-98) univerzitu, kde byl přijat jako stipendista. Na cestě do Prahy ho doprovázela jeho matka. Jako chudá vdova nemohla dát svému synu žádné hmotné dary. Nedaleko před Prahou však spolu pokleklí a matka pro svého syna, který již neměl otce, prosila o požehnání od Otce na nebesích. Zřejmě si ani neuvědomovala, jak Bůh její modlitbu vyslyší.

Na univerzitě na sebe Hus upozornil svou pílí i výbornými studijními výsledky. Svým bezúhonným životem a laskavým, přívětivým jednáním si získal také všeobecnou vážnost. Byl upřímným členem římské církve a opravdově hledal duchovní požehnání, které církev slibovala. O výročních svátcích chodil ke zpovědi, na kterou věnoval posledních pár mincí ze svého chudého měšce, účastnil se procesí, aby získal slibované odpustky. Po absolvování univerzity se stal knězem. Rychle postupoval a záhy se dostal ke královskému dvoru. Stal se také profesorem a později rektorem univerzity, která mu poskytla vzdělání. Během několika málo let se skromný stipendista stal pýchou své země a jeho jméno znali v celé Evropě.

Hus kazatelem v Betlémské kapli

Dílo reformace zahájil však Hus na jiném poli. Několik let po svém vysvěcení na kněze se stal kazatelem Betlémské kaple v Praze. Pro zakladatele této kaple bylo důležité, aby Boží slovo bylo kázáno v jazyce lidu. Přestože Řím s tím nesouhlasil, v Čechách taková kázání nikdy úplně nevymizela. Velká neznalost Bible však způsobila, že se mezi lidmi všech stavů rozšířily nejhorší neřesti. Hus tyto zlořády neúnavně káral a dovolával se přitom Božího slova, aby prosadil zásady pravdy a čistoty.

Pražský rodák Jeroným, který se později stal blízkým Husovým spolupracovníkem, přivezl s sebou z Anglie Viklefovy spisy. Anglická královna, která přijala Viklefovo učení, byla českou princeznou a jejím přičiněním se rozšířil vliv anglického reformátora v její rodné zemi. Hus si se zájmem přečetl Viklefovy spisy. Uvěřil, že jejich pisatel je upřímný křesťan a reformy, které prosazoval, se mu líbily. Aniž si to uvědomil, nastoupil cestu, která ho zavedla „daleko od Říma“.

Přibližně ve stejné době se v Praze objevili dva cizinci z Anglie, učenci, kteří přijali pravdu a přišli ji šířit v této vzdálené zemi. Své působení zahájili veřejným útokem na papežovu autoritu, ale úřady je brzy umlčely. Protože se nechtěli vzdát svého záměru, museli používat jiné metody. Byli právě tak dobří malíři jako kazatelé a svou dovednost začali využívat. Na veřejném místě namalovali dva obrazy. Jeden představoval Ježíše Krista jak vjíždí do Jeruzaléma, „tichý a sedící na oslici“ (Mt 21,5), provázený svými chudě oděnými a bosými učedníky. Druhý obraz znázorňoval papežský průvod – papeže, oblečeného do drahého roucha, s trojnásobnou korunou, sedícího na nádherně ozdobeném koni, v čele s trubači a v doprovodu skvostně oblečených kardinálů a prelátů.

Bylo to kázání, které upoutalo pozornost širokých vrstev – kolem obrazů (70) (98-100) se stále tlačily davy lidí. Nikdo nemohl přehlédnout jejich morální poselství. Pro mnoho lidí byl zvláště působivý rozdíl mezi tichostí a pokorou Ježíše Krista a okázalostí a pýchou papeže, který se vydával za Kristova služebníka. V Praze propukly velké nepokoje a cizinci po krátké době poznali, že je nezbytné, aby

v zájmu vlastní bezpečnosti město opustili. Pražané však nezapomněli na naučení, které jim přinesli. Obrazy hluboce zapůsobily také na Husa a přivedly ho k hlubšímu studiu Bible a Viklefových spisů. Ačkoli ještě nebyl připraven přijmout všechny reformy prosazované Viklefem, poznával jasněji pravou povahu papežství a o to horlivěji káral pýchu, ctižádost a zkaženost kněžské vrchnosti.

Z Čech se světlo šířilo do Německa. Nepokoje na pražské univerzitě způsobily, že z Prahy odešly stovky německých studentů. Mnozí z nich se poprvé seznámili s Biblií pod vlivem Jana Husa a po svém návratu šířili evangelium ve své vlasti.

Hus terčem útoků Říma

Zprávy o událostech v Praze se donesly také do Říma a Hus byl zanedlouho vyzván, aby se dostavil před papeže. Uposlechnout pozvání však znamenalo vydat se na jistou smrt. Český král a královna, univerzita, šlechta a správní úředníci poslali papeži společnou žádost, aby Hus směl zůstat v Praze a zodpovídat se prostřednictvím zástupce. Papež žádosti nevyhověl, nařídil, aby Hus byl souzen a odsouzen a pak vyhlásil nad celou Prahou klatbu.

V oněch dobách vyvolal podobný rozsudek všeobecné zděšení. Obřady, kterými byla klatba provázena, měly vnést hrůzu a strach mezi lidi. Všeobecně byl papež považován za zástupce samého Boha, který drží v ruce klíče nebe a pekla a má moc udílet časné i duchovní tresty. Lidé věřili, že zemřelí ze země postižené papežskou klatbou nemohou vejít do věčné blaženosti, protože nebeské brány jsou pro ně uzavřené, dokud se papeži nezlíbí klatbu sejmout. Na znamení této strašné pohromy papež zakázal provádět náboženské obřady. Kostely byly uzavřeny. Svatební obřady se konaly před kostely. Mrtví, kterým byl odepřen pohřeb do svěcené země, byli pochováváni bez pohřebních obřadů v příkopech nebo na polích. Takovými opatřeními, která působila na lidskou představivost, se Řím pokoušel ovládnout svědomí lidí.

V Praze vládl neklid a pobouření. Mnoho lidí odsuzovalo Husa, že je příčinou všeho neštěstí, a žádalo, aby byl vydán Římu k potrestání. Hus na čas z Prahy odešel a uchýlil se do svého rodného kraje. V listě přátelům, které zanechal v Praze, napsal: „Uprchl jsem z naučení Kristova, abych nebyl nepřátelům příležitostí věčného zatracení, spravedlivým také příčinou utrpení a strasti; rovněž aby pošetilí díla Božího nestavili. Že bych však od pravdy utíkal, doufám v Boha, že v téže pravdě zemřítí mi dá.“ (Husův list Pražanům z prosince 1412) Hus ve své činnosti však neustal. Procházel krajem a kázal zvědavým zástupům. Opatření, k nimž papež sáhl, aby kázání evangelia zastavil, způsobila spíše jeho další rozšíření. „Vždyť (71) (400-101) nic nezmůžeme proti pravdě, nýbrž jen ve jménu pravdy.“ (2 K 13,8)

„Zdálo se, jako by se v Husově mysli v tomto období jeho života odehrával bolestný zápas. Ačkoli se ho církev snažila zastrašit svým hromobitím, Hus

nepopíral její autoritu. Římskou církev stále považoval za Kristovu nevěstu a papeže za představitele a zástupce Boha. Hus varoval před zneužíváním moci, nikoli před vlastním principem. Vnímal to jako tíživý rozpor mezi přesvědčením, k němuž dospěl úvahou, a požadavky svědomí. Jestliže je církevní moc spravedlivá a neomylná – a tomu věřit nepřestal –, jak je možné, že mu cosi v jeho nitru velí ji neuposlechnout? Poznal, že uposlechnutí by byl hřích. Proč však by poslušnost neomylné církve měla vést k takovému rozporu? To byl problém, který nedokázal vyřešit, to byly pochybnosti, kterými se trápil dnem i nocí. Nejblíže k řešení byl v okamžicích, kdy uvažoval, že znovu nastala situace podobná tomu, co se odehrávalo již v době Spasitele. Tehdy bezbožní kněží zneužívali svou zákonnou moc k nezákonným cílům. Proto Hus přijal zásadu – a v kázáních ji také nabízel jiným lidem –, že svědomí se má řídit příkázáními Písma pochopenými rozumem. Jinými slovy, že Bůh, který promlouvá v Bibli – a nikoli církev, promlouvající prostřednictvím kněžstva –, je jediným neomylným vůdcem.“ (Wylie, sv. 3, kap. 2)

Když se po nějaké době situace v Praze uklidnila, vrátil se Hus do své Betlémské kaple a s ještě větším zanícením dál kázal Boží slovo. Měl sice mocné a vlivné odpůrce, nicméně královna, mnozí šlechtici a značná část lidu stála na jeho straně. Když porovnávali jeho čisté a povznášející učení i jeho svatý život s dogmaty, jež hlásali představitelé římské církve, s hrabivostí a prostopášností jejich života, pokládali si mnozí za čest, že mohou být jeho přívrženci.

K Husovi, který dosud působil osamoceně, se nyní přidal Jeroným. Spojili své osudy – a nakonec je ani smrt nerozdělila. Jeroným, který za svého pobytu v Anglii přijal Viklefovo učení, byl vzdělaný muž s bystrým úsudkem. Byl to i výborný řečník a vůbec měl vlohy, které lidé obdivují.

U Husa ve větší míře vynikly vlastnosti, které tvoří velikost charakteru. Jeho uvážlivá soudnost brzdila Jeronýmovu impulsivnost; Jeroným přitom Husa respektoval a podřizoval se jeho radám. Díky jejich vzájemné spolupráci postupovala reforma rychleji.

Bůh dopřál, aby mysl jeho vyvolených „nástrojů“ osvítilo velké „světlo“ a odhalilo jim mnohé z bludů Říma. Nedostali však všechno světlo, které chtěl Bůh světu dát. Prostřednictvím svých služebníků Bůh vyváděl lidstvo z temnoty římské církve. V cestě jim však stála spousta překážek, a tak je Bůh vedl krok za krokem, aby je byli schopni překonat. Nebyli připraveni přijmout celé světlo najednou. Kdyby se jim ho dostalo, nutně by se od světla odvrátili jako lidé, kteří dlouho žili ve tmě a najednou pohlédli do plného jasu poledního slunce. Proto Bůh odhaloval iniciátorům reformace světlo poznenáhlu – tak, jak je lidé mohli přijmout.

V následujících staletích měli přijít další věrní dělníci, aby vedli lid dál po cestě nápravy. (72) (101-103)

Rozkol v církvi dále pokračoval. O moc nyní soupeřili tři papežové a jejich rivalita působila mezi křesťany všeobecný zmatek a vedla k nárůstu zločinnosti. Papežové však nezůstali jen u vynášení klateb; boj o moc je nutil získat vyzbrojené vojsko. K tomu ovšem potřebovali peníze, které si opatřili tím, že prodávali různé výhody, úřady a církevní požehnání (viz Dodatek č. 16). Také kněží napodobovali své nadřízené. Aby znemožnili své odpůrce a posílili své vlastní pozice, uchýlovali se ke svatokupectví a násilí. Hus stále odvážněji kritizoval ohavnosti tolerované ve jménu náboženství. Nebál se veřejně obvinít nejvyšší církevní představitele ze zodpovědnosti za hluboký úpadek, do kterého se křesťanstvo dostalo.

Zdálo se, že Praha je znovu na pokraji krvavého sporu. Jako v dávných dobách byl Boží služebník obviněn, „že uvádí do zkázy Izrael“ (1 Kr 18,17). Na město byla znovu uvalena klatba a Hus opět odešel do svého rodného kraje. Svědectví, jež tak věrně šířil ze své milované Betlémské kaple, bylo umlčeno. Nyní měl promluvit z vyšší kazatelny, a to ke všem křesťanům, dříve než položí svůj život „na oltář pravdy“.

Svolání sněmu v Kostnici

K nápravě zla, které ničilo Evropu, byl svolán do Kostnice všeobecný církevní sněm. Sněm svolal na přání císaře Zikmunda jeden ze tří soupeřících papežů, Jan XXIII. Žádost o svolání sněmu nebyla papeži Janu příliš po chuti, protože jeho povaha a činnost sotva mohly snést prověřování, i kdyby je vedli preláti s tak uvolněnou mravností, jakými tehdy církevní hodnostáři bezpochyby byli. Neodvážil se však vzdorovat Zikmundově vůli (viz Dodatek č.17).

Hlavními cíli, jichž měl sněm dosáhnout, bylo odstranění rozkolu v církvi a likvidace kacířství. Proto byli před sněm předvoláni oba vzdoropapežové i hlavní šířitel nových názorů Jan Hus. Vzdoropapežové se obávali o vlastní bezpečnost, proto se osobně nedostavili, ale dali se zastoupit svými vyslanci. Ačkoli papež Jan byl formálně svolavatelem sněmu, ve skutečnosti přistupoval k zasedání s velkou nedůvěrou – podezíral totiž císaře, že má v úmyslu ho sesadit. Obával se, že bude brán k odpovědnosti za neřesti, jimiž zneuctil papežskou korunu, a za zločiny, které spáchal, aby ji získal. Přesto však přijel do Kostnice v okázalém průvodu, za doprovodu nejvyšších církevních hodnostářů a dalších dvořanů. K uvítací ceremonii se sešlo všechno duchovenstvo i hodnostáři města s početným zástupem měšťanů. Čtyři přední konšelé nesli nad hlavou papeže zlatý baldachýn. Před papežem nesli hostii. Byla to velkolepá podívaná, již umocňovala i bohatá roucha kardinálů a šlechticů.

Mezitím se ke Kostnici blížil jiný poutník. Hus věděl o nebezpečí, které mu hrozilo. Rozloučil se se svými přáteli – jako by je už nikdy neměl spatřit – a vydal se na cestu s pocitem, že ho vede na hranici. I když dostal od českého krále a císaře Zikmunda listy, jež mu měly zaručit ochranu a bezpečí, přesto učinil všechna nutná opatření, protože svou smrt považoval za velmi pravděpodobnou. (73) (103-105)

V dopisu, který poslal svým přátelům v Praze, napsal: „Moji bratři,... vypravil jsem se na cestu... mezi velmi veliké a velmi mnohé nepřátele... Věřím svému milostivému, moudrému a mocnému Spasiteli, že skrze své zaslíbení a skrze vaši věrnou modlitbu dá mi moudrost a statečnost Ducha svatého, abych setrval, a oni aby nemohli mne na křivou stranu uchýliti; ač mi dá pokušení, hanění, vězení neb smrt trpěti, jakož jest sám trpěl, a své nejmilejší sluhy v též poddal, a nám dal příklad, abychom pro něho a pro své spasení trpěli. On Bůh, a my jeho stvoření, on Pán a my sluhové, on všeho světa král a my lidičkové nestateční, on bez hříchu a my hříšní... On také trpěl i proč bychom my netrpěli? Vždyť naše utrpení v milosti jest naše vyčištění od hříchů... Protož, milí bratři a milé sestry, modlete se snažně, ať mi ráčí dáti setrvání, a aby mě ráčil ostráhati od poskvrnění. A jestli k jeho chvále a k vašemu prospěchu má smrt, ať mi ji ráčí dáti beze strachu zlého podstoupiti. Pakli jest k našemu lepšímu, aby mě vám ráčil navrátiti..., abychom ještě spolu v jeho zákoně se poučili, antikristových sítí něco porušili a budoucím bratřím po sobě dobrý příklad zůstavili. Již snad v Praze více mě před smrtí neuzříte; pakli mocný Bůh mě vám ráčí vrátiti, tím se veseleji uzříme; a ovšem když v radosti nebeské spolu se shledáme.“ (Husův list českým přátelům z 10. října 1414) (74) (105)

V jiném dopisu knězi, který se stal učedníkem evangelia, mluví Hus s hlubokou pokorou o svých vlastních chybách, vyznává, že s potěšením nosil pěkné šaty a že spoustu času promarnil neužitečnými zábavami. A pak přidává tyto důtklivé rady: „Čest Boží, spása duší a práce ať tebou vládnu, ne majetek prasat neb polností. Měj se na pozoru, abys ... nevzdělával více příbytek než duši svou; hled', abys byl vzdělavatelem stánku duchovního, jsa nakloněn k chudým a ponížen, a abys neprojídal statky v hodech. Bojím se také, nenapravíš-li života svého, upouštěje od krásných šatů a nadbytečných věcí, že těžce budeš pokárán od Pána, jakož i já nešťastný budu pokárán... Proto, že jsi mé mluvení a hlásání veřejné od mládí svého znamenitě poznal, není mi třeba ti více psáti. Ale prosím tě pro milosrdenství Ježíše Krista, abys mne nenásledoval v žádné lehkomyšlnosti, kterou's na mně spatřil.“ Na obálku listu připsal: „Prosím tě, abys tohoto listu neotvíral, leč dostaneš-li zprávu o tom, že jsem mrtev.“ (Husův list Mistru Martínkovi z 10. října 1414) Cestou Hus všude sledoval známky toho, jak se jeho učení šíří a jak jeho věc lidé příznivě přijímají. Zástupy lidí se sbíhaly, aby ho spatřily a v některých městech ho ulicemi provázeli i městští úředníci.

Po příchodu do Kostnice měl Hus naprostou volnost. K císařovu dopisu přidal papež svůj osobní ochranný list. Tato slavnostní a opakovaná prohlášení však byla porušena a reformátor byl v krátké době na příkaz papeže a kardinálů zatčen a uvězněn v temné žalářní kobce. Později byl převezen do hradního vězení na druhém břehu Rýna. Papež svou věrolomností mnoho nezískal, zanedlouho byl sám vězněn ve stejném vězení (Bonnechose, sv. 1, str. 247). Zodpovídal se totiž před koncilem z toho, že vedle vraždy, svatokupectví a cizoložstva spáchal nejodpornější zločiny – „hříchy, které se nesluší ani jmenovat“. To prohlásil samotný koncil, který také papeže nakonec zbavil tiáry a nechal ho vsadit do vězení. Koncil rovněž sesadil vzdoropapeže a zvolil nového papeže (viz Dodatek č.18).

Ačkoli se papež dopouštěl větších zločinů, než z jakých kdy Hus obviňoval kněžstvo a kvůli nimž požadoval nápravu, přesto tůž koncil, který později papeže sesadil, udělal všechno pro to, aby reformátora zničil. Husovo uvěznění vyvolalo v Čechách velké pobouření. Mocní šlechtici zaslali koncilu protest proti takovému postupu. Císař, který nelibě nesl, že jeho záruky byly porušeny, vyslovil nesouhlas s opatřeními proti Husovi. Husovi protivníci však soptili hněvem a umíněně lpěli na svém; dovolávali se císařova zájmu o církev, snažili se v něm vzbudit strach a předsudky. Předložili dlouhý seznam argumentů, aby dokázali, že „není potřeba dodržovat přísahu danou kacířům nebo osobám podezřelým z kacířství, I když dostali záruky bezpečnosti od císařů a králů“ (Jacques Lenfant, Dějiny kostnického koncilu, sv.1, str. 516). Tak se jim podařilo prosadit své záměry.

Hus před koncilem

Oslaben pobytem ve vězení – v němž díky vlhkému a zatuchlému prostředí (75) (105-107) onemocněl zimnicí, která ho málem připravila o život – předstoupil Hus konečně před koncil. V řetězech stál před císařem, který se svou ctí zavázal, že ho ochrání. Během dlouhého procesu zastával Hus pevně pravdu a před shromážděnými církevními a světskými hodnostáři vyslovil rozhodný nesouhlas se zkažeností kněžské vrchnosti. Když mu dali na vybranou, zda odvolá své učení, nebo podstoupí smrt, zvolil úděl mučedníka.

Boží milost mu byla oporou. Během týdnů utrpení – než koncil vynesl konečný rozsudek – plnil jeho duši nebeský pokoj. „Psal jsem list tento vám,“ napsal přátelům, „v žaláři v okovech, čekaje nazítří na smrt odsouzení... Kterak se mnou Pán Bůh milostivě činil a se mnou jest v divných pokušeních, poznáte, až se u Boha v radosti z jeho milosti setkáme.“ (List Husův veškerému národu českému z 10. června 1415)

V šeru vězeňské kobky předvídal Hus vítězství pravé víry. V duchu se vracel do Betlémské kaple v Praze, kde donedávna kázal evangelium, a ve snu uviděl papeže

a jeho biskupy, jak ničí obrazy Krista, které namaloval na stěny kaple. „To ho nesmírně zarmoutilo; druhého dne však viděl ve snu mnoho malířů, kteří znovu malovali tyto obrazy a ty byly ještě krásnější a bylo jich ještě více. Když malíři své dílo dokončili, vystoupili před (76) (107-108) shromážděním lidí se slovy: ‘Jen ať sem přijdou biskupové a kněží. Tyhle obrazy už se jim nikdy smazat nepodaří!’“ Hus pak ke svému snu poznamenal: „Doufám, že Kristův život, který slovem jeho v Betlémě malován byl ode mne v lidských srdcích, který zničit chtěli,... malován bude od čtenějších kazatelů lepší než já.“ (D'Aubigné, díl 1, kap. 6)

Pak byl Hus předveden před koncil naposledy. Bylo to velkolepé, slavnostní shromáždění – císař, říšská knížata, vyslanci králů, kardinálové, biskupové a početný zástup lidí, kteří se přišli podívat na to, co se bude dít. Ze všech koncín křesťanského světa se shromáždili svědkové této první velké oběti v dlouhém zápase, kterým měla být vybojována svoboda svědomí.

Když koncil Husa naposledy vyzval, aby se rozhodl, reformátor potvrdil své dřívější prohlášení. Pak upřel pronikavý pohled na panovníka, který tak hanebně porušil své slovo, a prohlásil: „Rozhodl jsem se z vlastní svobodné vůle přijít před tento koncil s ochranným průvodním listem zde přítomného císaře.“ (Bonnechose, sv. 2, str. 84) Po Zikmundově tváři se rozlil krvavý ruměnc, když se zraky celého shromáždění obrátily na něj.

Upálení Jana Husa

Jakmile byl vynesena rozsudek, začal obřad, kterým byl Hus zbaven kněžství. Biskupové oblékli vězně do kněžského roucha. Když ho měl Hus na sobě, prohlásil: „Náš Pán Ježíš Kristus byl oblečen do bílého roucha na posměch, když ho dal Herodes předvést před Piláta.“ (Bonnechose, sv. 2, str. 86) Když pak byl znovu vyzván, aby odvolal, obrátil se k lidu a odpověděl: „S jakou tváří bych hleděl na nebesa? Jak bych mohl pohledět do tváře těm mnoha lidem, kterým jsem kázal čisté evangelium? Ne, cením si jejich spásy více než tohoto ubohého těla, určeného nyní k smrti.“ Kus po kuse z něho svlékali kněžský oděv, přičemž každý biskup pronesl kletbu, když prováděl svou část obřadu. Nakonec mu na hlavu nasadili čepici z papíru ve tvaru špičaté biskupské mitry, pomalovanou ošklivými obrazy ďáblů a s nápisem ‘Arcikacíř’ na přední straně. „S největší radostí,“ prohlásil Hus, „ponesu tuto korunu hanby pro tebe, Pane Ježíši, jenž jsi pro mne nesl korunu trnovou.“

Když byl takto vystrojen, preláti řekli: „Nyní poroučíme tvou duši ďáblu.“ „A já,“ odpověděl Jan Hus, a pozdvihl zrak k nebi, „poroučím svého ducha do tvých rukou, Pane Ježíši, neboť jsi mne vykoupil.“ (Wylie, sv. 3, kap. 7)

Pak ho předali světským úřadům. Když ho vedli na místo poprav, šel za ním obrovský zástup – stovky ozbrojenců, kněží a biskupové ve svých drahocenných

hávech, i občané Kostnice. Když ho přivázali ke kůlu a k zapálení hranice už bylo také všechno připraveno, vyzvali ještě jednou Husa, aby se zachránil tím, že své bludy odvolá. „Jaké bludy mám odvolat?“ ohradil se Hus. „Nejsem si vědom žádného bludu. Volám Boha za svědka, že všechno, co jsem psal a kázal, sledovalo záchranu duší před hříchem a zatracením. A proto s největší radostí chci pravdu, kterou jsem psal a hlásal, zpečetit svou krví.“ (77) (108-109) (Wylie, sv. 3, kap. 7) Když vzplály kolem něho plameny, začal zpívat: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou“ a zpíval, dokud jeho hlas nebyl umlčen navždy.

I jeho nepřátelé byli překvapeni jeho odvážným vystupováním. Jeden z horlivých zastánců papežství popsal mučednictví Husa a Jeronýma, který zemřel nedlouho potom, slovy: „Oba byli pevné mysli, když se přiblížila jejich poslední hodina. Chystali se na hranici, jako by šli na svatební hostinu. Nevydali ze sebe jediný výkřik bolesti. Když plameny vzplály, začali zpívat žalmy a hluk ohně mohl stěží přehlušit jejich zpěv.“ (Wylie, sv. 3, kap. 7)

Když oheň zcela strávil Husovo tělo, byl popel i se zemí, na které ležel, sebrán a vhozen do Rýna a řeka jej odnesla do moře. Husovi pronásledovatelé doufali, že se jim konečně podařilo vymýtit pravdu, kterou hlásal, a jen stěží mohli tušit, že popel odplavený do moře bude jako semeno roznesen do všech koutů světa a v zemích dosud neznámých přinese „bohatou žeň“ – lidi, kteří budou svědčit o pravdě. Hlas, který zazněl na kostnickém sněmu, se bude v mnoha ozvěnách vracet celá další staletí. Husova životní pout' skončila, ale pravda, pro kterou zemřel, nemůže nikdy zahynout. Jeho příklad víry a vytrvalosti povzbudil jiné, aby pevně stáli za pravdou a bránili ji navzdory hrozbě mučení a smrti. Jeho poprava ukázala celému světu proradnost a krutost Říma. Nepřátelé pravdy, ač si to neuvědomovali, tak ve skutečnosti prospěli tomu, co se snažili zničit.

Jeroným v Kostnici

V Kostnici však byla postavena ještě jedna hranice – ještě jeden svědek musel svou krví svědčit pro pravdu. Když se Jeroným loučil s Husem před jeho odjezdem na kostnický koncil, povzbuzoval ho ke statečnosti a pevnosti a slíbil, že mu přijde na pomoc, jestliže se dostane do nebezpečí. Když se pak dozvěděl o Husově uvěznění, snažil se ihned splnit svůj slib. Bez ochranného listu a pouze s jedním průvodcem se vypravil do Kostnice. Tam ale zjistil, že se sám vystavuje nebezpečí, aniž by mohl něco podniknout pro Husovo vysvobození. Pokusil se proto utéct z města, to se mu ale nepodařilo – byl zajat a v doprovodu vojenského oddílu dopraven zpět. Když se pak objevil poprvé před koncilem a pokusil se reagovat na vznesenou obžalobu, uvítaly ho výkřiky: „Do ohně s ním! Do ohně!“ (Bonnechose, sv.1, str. 234) Uvěznili ho a spoutali řetězy v poloze, která mu působila velké bolesti; k jídlu dostával jen chléb a vodu. Po několika měsících krutého věznění Jeroným onemocněl a jeho život visel na vlásku. Proto jeho

neprátele – z obavy, že by mohl zemřít – zmírnili tvrdost svého počínání, třebaže ho ve vězení drželi ještě celý další rok.

Husova smrt nepřinesla takové výsledky, jaké stoupenci papežství očekávali. Porušení ochrany, kterou Husovi zaručoval doprovodný list, vyvolalo bouři rozhořčení, a proto sněm rozhodl vyčkat prozatím s upálením na hranici s tím, že se pokusí vynutit na Jeronýmovi „odvolání“. Jeroným byl předveden před koncil, který mu dal na vybranou: (78) (109-111) buď odvolá, nebo ho čeká smrt na hranici. Na počátku jeho věznění by smrt byla jenom jako „pohlazení“ v porovnání se strašným utrpením, které musel podstoupit. Nyní byl ale zesláblý a vyčerpaný nemocemi a dlouhým žalářováním; v úzkostech a nejistotě – v odloučení od přátel a v zármutku nad Husovou smrtí – se jeho mravní síla zcela vyčerpala a Jeroným se podrobil koncilu. Zavázal se, že bude vyznávat katolickou víru a přijal rozhodnutí koncilu odsuzující Viklefovo a Husovo učení s výjimkou „svatých pravd,“ které učili (Bonnechose, sv. 2, str.141).

Touto výjimkou se Jeroným pokoušel uchlácholit hlas svědomí a uniknout tvrdému údělu. V samotě vězení však pochopil zřetelněji, na co vlastně přistoupil. Přemýšlel o Husově odvaze a věrnosti a přitom si uvědomil, jak on sám pravdu zapřel. Myslel na nebeského Mistra, kterému se zavázal sloužit a který pro něho zemřel na kříži. Ještě před „odvoláním“ nacházel v utrpení útěchu – měl jistotu, že je mu Bůh nakloněn. Teď ho ale trápily výčitky a pochybnosti. Uvědomoval si, že bude muset ještě znovu „odvolat,“ než bude moci dosáhnout smíru s Římem. Cesta, po níž se vydal, mohla skončit jen úplným odpadnutím. Proto se rozhodl: Nezapře svého Pána, aby tím unikl krátkému utrpení.

Zanedlouho byl znovu předveden před koncil. Jeho odvolání soudce neuspokojilo. Ve své krvežíznivosti, již ještě více podráždila Husova prolitá krev, toužili po dalších obětech. Jeroným mohl svůj život zachránit jedině tím, že se pravdy vzdá bez jakýchkoli výhrad. Rozhodl se však, že vyzná svou víru a bude následovat svého bratra spolumučedníka do plamenů hranice.

Vzal zpět své dřívější odvolání a jako člověk odsouzený k smrti žádal o možnost obhajoby. Preláti se obávali jeho slov, a proto trvali na tom, aby buď jen potvrdil nebo popřel pravdivost obvinění, která proti němu byla vznesena. To se Jeronýmovi zdálo příliš kruté a nespravedlivé: „Držíte mě zavřeného tři sta čtyřicet dní v té odporně špinavé, smrduté kobce, kde se mi nedostává téměř ničeho; a teď mě přivádíte sem a odmítáte mě vyslechnout, a přitom dopřáváte sluchu mým úhlavním nepřítelům... Jestli jste opravdu moudří a jste-li světlem světa, pak dbejte na to, abyste nehřešili proti spravedlnosti. Pokud jde o mne, jsem jen slabý smrtelník; můj život má jen nepatrný význam. A napomínám-li vás, abyste nevynášeli (79) (111-112) nespravedlivý rozsudek, říkám to spíše ve vašem zájmu než ve svém.“ (Bonnechose, sv. 2, str.146.147)

Další mučedník před koncilem

Nakonec jeho žádosti vyhověli. Před svými soudci Jeroným poklekl a modlil se, aby Boží Duch vedl jeho myšlenky i slova, aby nepromluvil nic, co by neodpovídalo pravdě nebo co by znevážilo odkaz jeho Mistra. Tak se na jeho osobě naplnilo zaslíbení, které Pán dal prvním učedníkům: „Budou vás vodit před vládce a krále kvůli mně... A když vás obžalují, nedělejte si starosti, jak a co budete mluvit; neboť v tu hodinu vám bude dáno, co máte mluvit. Nejste to vy, kdo mluvíte, ale mluví ve vás Duch vašeho Otce.“ (Mt 10,18-20)

Jeronýmova slova vyvolala úžas a obdiv, a to i v řadách jeho nepřátel. Měl už za sebou celý rok žalářování, kdy těžce strádal tělesně i duševně, kdy neměl možnost číst a pro tmu vězeňské kobky vůbec nic neviděl. Přesto důkazy, které předložil, měly takovou sílu a logiku, jako kdyby měl možnost studovat docela v klidu a bez rozptylování. Svým posluchačům připomněl v dlouhém výčtu svaté muže, kteří byli odsouzeni nespravedlivými soudci. Téměř v každé generaci se objevují jedinci, kteří se snaží povznést národ a kvůli tomu se pak stávají terčem hanby a odsuzování. Později se však ukáže, že si zasluhují úctu. Ostatně i sám Kristus byl odsouzen nespravedlivě jako zlosyn.

Když Jeroným před časem odvolával své názory, souhlasil s rozsudkem odsuzujícím Husa – prohlásil ho za spravedlivý. Nyní však řekl, že toho lituje a zdůraznil především nevinu a svatost tohoto mučedníka: „Znal jsem ho od dětství. Byl to znamenitý muž, spravedlivý a svatý; byl odsouzen přesto, že byl nevinný... Také já jsem hotov zemřít. Nezaleknu se muk, která mi připravují moji nepřátelé, nezaleknu se falešných svědků, kteří se jednou budou muset odpovídat za své lži před velkým Bohem, jehož nic nemůže oklamat.“ (Bonnechose, sv. 2, str.151)

Jeroným si dělal výčitky kvůli tomu, že zapřel pravdu: „Ze všech hříchů, které jsem spáchal od svého mládí, žádný tak netíží mou duši a nevyvolává tak ostré výčitky jako ten, který jsem spáchal na tomto osudném místě, když jsem schválil nespravedlivý rozsudek vyneseny nad Viklefem a nad svatým mučedníkem Janem Husem, mým učitelem a přítelem. Ano, doznávám a prohlašuji s hrůzou, že jsem hanebně ztratil odvahu, když jsem ze strachu před smrtí ztratil jejich učení. Proto prosím Všemohoucího Boha, aby mi ráčil odpustit mé hříchy, obzvláště pak tento, nejohavnější ze všech.“ Pak ukázal na své soudce a rozhodně prohlásil: „Odsoudili jste Viklefa a Jana Husa ne proto, že by jejich působení otřáslo základy církevního učení, ale prostě proto, že pranýřovali hanebnosti páchané duchovenstvem – jeho okázalost, nadutost a všechny neřesti prelátů a kněží. To, co tvrdili a co nelze vyvrátit, tvrdím a hlásám i já.“

Jeho řeč byla přerušena. Preláti byli vzteky bez sebe; křičeli: „Což je zapotřebí dalšího důkazu? Zde vidíme na vlastní oči nejzatvrzelejšího z kacířů!“ (80) (112-114)

Jeroným si nevšimal vřavy a zvolal: „Jakže? Myslíte si, že se bojím zemřít? Drželi jste mě celý rok ve strašném vězení, hroznějším než sama smrt. Zacházeli jste se mnou krutěji než Turek, Žid nebo pohan, takže maso mi doslova uhnívá zaživa a odpadá od kostí; a přesto si nestěžuji, neboť naříkání nesluší zmužilému. Musím však vyslovit svůj úžas nad tím, jakého barbarství se dopouštíte proti křesťanu.“ (Bonnechose, sv. 2, str.151-153)

Znovu se vzedmulo pobouření a Jeroným byl rychle odveden do vězení. Ve shromáždění však bylo několik lidí, na něž Jeronýmova slova hluboce zapůsobila a kteří by ho rádi zachránili před smrtí. Tito církevní hodnostáři Jeronýma navštívili a naléhavě ho žádali, aby se podřídil koncilu. Nabízeli mu skvělou perspektivu – jako odměnu za to, že se zřekne svého nesouhlasného, protirímsky laděného postoje. Jeroným však zůstal neoblomný – stejně jako jeho Mistr, když mu byla nabízena sláva celého světa.

Odpovídal: „Dokažte mi z Písma svatého, že se mýlím, a já odvolám.“

„Písmo svaté!“ zvolal jeden z těch, kteří ho přišli přesvědčovat. „Což se dá všechno dokázat z Písma? Kdo mu může porozumět, dokud je církev nevyloží?“

Jeroným odpověděl: „Zaslouží si lidské tradice, abychom jim věřili více než evangeliu našeho Spasitele? Apoštol Pavel nevybízel ty, jimž psal, aby poslouchali výmysly lidí, ale vyzval je: Zkoumejte Písmo.“

„Jsi kacír!“ odpověděl mu jeho protivník. „Mrzí mě, že jsem se s tebou vůbec tak dlouho přel. Vidím, že tě ovládá ďábel.“ (Wylie, sv. 3, kap.10)

Brzy nato byl nad Jeronýmem vynesena rozsudek. Vyvedli ho na totéž místo, na němž skončil svůj život Jan Hus. Cestou si zpíval a z jeho tváře bylo možné vyčíst radost a pokoj. Svůj pohled soustředil na Krista; myšlenky na smrt ho už nestrašily. Když se kat chystal zapálit hranici, stoupl si za něho, Jeroným však na něj zavolal: „Jen přistup směle přede mne a zapal oheň před mým zrakem. Kdybych se třásl strachy, vůbec bych tady nebyl.“

Poslední slova, která pronesl, když už kolem něho šlehaly plameny, byla modlitba: „Pane, Všemohoucí Otče, slituj se nade mnou a odpusť mi mé hříchy, neboť ty víš, že jsem vždy miloval tvou pravdu.“ (Bonnechose, sv. 2, str.168) Pak už jeho hlas přestal znít, ale jeho rty se dále pohybovaly jakoby v modlitbě. Když oheň dokončil své dílo, sebrali popel i se zemí a tak jako v případě Jana Husa jej vhodili do Rýna.

Tak zemřeli věrní šířitelé „světla“. Ovšem pravda, kterou hlásali, stejně jako příklad jejich hrdinství nemohly zaniknout. Tak jako je nemožné obrátit slunce na

jeho dráze, stejně nebylo možné zabránit příchodu „dne,“ který právě tehdy vzházel pro svět.

Husitské hnutí

Upálení Jana Husa vyvolalo v Čechách rozhořčení a odpor. Celý národ cítil, že se Hus stal obětí zrady kněží a podlosti císaře. Považovali ho za věrného učitele pravdy, a koncil, který Husa odsoudil k smrti, obviňovali z vraždy. Husovo (81) (114-115) učení vzbuzovalo nyní více pozornosti než kdykoli předtím. Přestože na základě papežského výnosu měly být Viklefovy spisy spáleny, podařilo se je zčásti zachránit. Lidé je nyní vytahovali z úkrytů a zkoumali je spolu s Biblií nebo alespoň s těmi částmi Bible, které se jim podařilo získat. Mnozí se tak obrátili na reformovanou víru.

Husovi vrazi však nepřihlíželi postupu Husova učení se založenýma rukama. Papež a císař spojili své síly s cílem zlikvidovat husitské hnutí. A tak Zikmundova vojska napadla Čechy.

Husité se však postavili na odpor. Vedl je Jan Žižka, který sice již krátce po začátku války oslepl na obě oči, nicméně i přesto patřil mezi nejschopnější vojevůdce své doby. Husité dokázali čelit mnohonásobné přesile, protože věřili v Boží pomoc a byli přesvědčeni, že bojují za spravedlivou věc. Stále znovu shromažďoval císař nová vojska, aby rozdrtil husitské voje – vždy znovu však byl nucen ustupovat. Husité neznali strach ze smrti a nikdo se jim nemohl postavit. Když potom Žižka několik let po vypuknutí války zemřel, nastoupil na jeho místo Prokop, který si jako statečný a zdatný vojevůdce s Žižkou v ničem nezadal, a v jistém smyslu ho dokonce i předčil.

Když se zpráva o smrti slepého vojevůdce donesla k uším nepřítele, považovali to za příznivý okamžik, kdy bude možné dobýt zpět vše, co dříve ztratili. Papež vyhlásil křížácké tažení proti husitům a do Čech vtrhlo obrovské vojsko. I to však utrpělo drtivou porážku. Poté bylo vyhlášeno nové křížácké tažení. Všechny země Evropy podléhající papeži musely dodat své vojáky, peníze i zbraně. Pod papežovým praporem se shromáždilo obrovské vojsko a všichni doufali, že husitští kacíři budou konečně vyhlazeni. V jistotě vítězství vstoupili křížáci do Čech. Národ se semkl, aby je zahnal. Dvě nepřátelská vojska se blížila k sobě, až byla mezi nimi pouze řeka. „Křížácká vojska byla mnohem silnější, ale místo aby vyrazila přes řeku a utkala se v boji s husity, za kterými tak daleko pochodovala, strnula a němě zírala na husitské bojovníky.“ (Wylie, sv. 3, kap.17) Pak náhle dolehla na vojáky tajemná hrůza. Aniž padla rána, obrovská vojenská síla se zhroutila, jako by ji rozprášila nějaká neviditelná moc. Husité pobili mnoho nepřátelských vojáků a začali pronásledovat uprchlíky. Do rukou vítězů padla velká kořist, takže válka, která měla Čechy zbídačit, je spíše obohatila.

O několik let později – již za vlády nového papeže – byla uspořádána ještě jedna křížová výprava. I v tomto případě dodaly vojsko a válečné prostředky všechny evropské země podléhající papeži. Všem, kdo se zúčastní tohoto nebezpečného podniku, slíbil papež velkou odměnu. Každý bojovník dostal příslib úplného odpuštění i nejhorších zločinů; všichni, kdo ve válce padnou, pak měli obdržet bohatou odměnu v (82) (115-117) nebi. Ti, kdo přežijí, měli sklidit pocty a bohatství přímo na bitevním poli. Obrovské vojsko tak znovu vstoupilo na českou půdu. Husitští bojovníci před ním ustupovali, a tak lákali vetřelce, kteří pokládali své vítězství za jistou věc, dál a dál do vnitrozemí. Nakonec se Prokop se svým vojskem zastavil, obrátil se čelem k nepříteli a připravil se k bitvě. Křížáci nyní pochopili svůj omyl a očekávali ve svém táboře husitský útok. Když uslyšeli hluk blížícího se vojska, dříve než se husité vůbec objevili, padla na křížáky hrůza. Knížata, velitelé i prostí vojáci odhazovali zbraně a prchali na všechny strany. Marně se papežský legát, který tažení vedl, snažil znovu zorganizovat vystrašené a rozprchlé vojsko. Nakonec byl sám stržen proudem prchajících. Jeho armáda se rozutekla a vítězové znovu získali tučnou kořist.

Obrovské vojsko – vyslané nejsilnějšími národy Evropy, vojsko statečných válečníků, vycvičených a vybavených k boji – tak podruhé uprchlo bez jediné rány před obránci malého a do té doby slabého národa. Byl to projev Boží moci. Vetřelce zachvátila nadpřirozená hrůza. Bůh, který porazil faraónova vojska u Rudého moře a obrátil na útěk madiánská vojska před Gedeónem a jeho třemi sty muži, který jedné noci přemohl vojska pyšné Asýrie, znovu zmařil moc utlačovatele. „Třást se budou strachem, strachem, jaký ještě nebyl. Kostí toho, kdo tě oblehl, Bůh rozmetá, zahanbíš je, protože je Bůh zavrhl.“ (Ž 53,6)

Představitelé papežství ztratili naději, že zvítězí silou, proto se nakonec uchýlili k diplomacii. Podařilo se jim dosáhnout kompromisu. Veřejně prohlašovali, že Čechům dávají svobodu svědomí, ve skutečnosti se však dopustili zrady a vydali Čechy pod římskou korouhev. Češi si jako podmínku usmíření s Římem kladli uznání čtyř požadavků: svobodné hlásání Božího slova, právo přijímat chléb i víno pro celou církev, používání mateřského jazyka při bohoslužbě a vyloučení duchovenstva ze všech světských úřadů a jeho podřízení pravomoci civilních soudů. Papežské úřady nakonec „daly svůj souhlas; tyto čtyři artikuly husitů přijímají, ovšem s tím, že právo jejich výkladu, tj. přesného určení jejich obsahu, náleží sněmu, čili jinými slovy papeži a císaři“ (Wylie, sv. 3, kap.18). To byl základ pro uzavření smlouvy. Řím tak lstí a podvodem dosáhl toho, co se mu nepodařilo získat na válečném poli; prosazením vlastního výkladu husitských artikulů i Bible samé mohl převrátit jejich smysl tak, aby se hodily jeho cílům.

Značná část Čechů poznala, že byli připraveni o svou svobodu, a nemohli se smlouvou souhlasit. Vznikly spory, které vedly k bojům a krveprolití. Za těchto bojů padl ušlechtilý Prokop a Čechy ztratily svou svobodu.

Zikmund, který zradil Husa a Jeronýma, se stal českým králem. Nedbal na své sliby, že bude zastávat práva Čechů, a začal hned zavádět a upevňovat v zemi papežskou nadvládu. Jeho podřízenost Římu mu však žádný velký zisk nepřinesla. Vždyť celá dvě desetiletí svého života se musel potýkat s nejrůznějšími nesnázemi a válečnými útrapami. Na válečném poli se mu však příliš nevedlo – dlouhé a neplodné války jenom vysávaly královskou pokladnu. Zemřel po (83) (117-118) roce vlády, své království zanechal na pokraji občanské války a svým potomkům odkázal zneuctěné jméno.

Spory, boje a krveprolévání nebraly konce. Cizí vojska opět napadla Čechy a vnitřní rozkol dál rozvracel národ. Lidé, kteří zůstali věrni evangeliu, byli vystaveni krvavému pronásledování.

Jednota bratrská

Když jejich dřívější bratři, kteří uzavřeli dohodu s Římem, přijali bludy Říma, vytvořili ti, kdo usilovali o prvotní víru, novou církev, kterou nazvali „jednota bratrská“. Tím proti sobě poštvali nepřátelské síly rekrutující se ze všech vrstev národa. I v této těžké době však zůstali pevní. Přestože se museli ukrývat v lesích a jeskyních, i nadále se scházeli ke čtení Božího slova a k bohoslužbám.

Od poslů, které tajně vyslali do různých zemí, se dozvěděli, že tu a tam jsou „jednotliví vyznavači pravdy, několik v tom městě, několik v jiném, kteří jsou právě tak jako oni vystaveni pronásledování, a že v Alpách je starobylá církev, která je založena na Písmu svatém a bojuje proti modlářské zkaženosti Říma.“ (Wylie, sv. 3, kap. 19) Tato zprávu je velice potěšila a hned se rozhodli navázat s valdenskými křesťany písemný styk.

Čechové zůstali věrni evangeliu, a byli proto krutě pronásledováni. I v „nejtemnější hodině“ však vyhlíželi k obzoru jako lidé, kteří očekávají nové jitro. „Prožívali zlé časy, avšak... nezapomínali na slova, která kdysi pronesl Hus a která pak opakoval Jeroným, že totiž musí uplynout ještě celé století, než nastane ‘nový den’. Tato slova znamenala pro tábory (husity) totéž, co pro kmeny Izraele v zemi otroctví slova Josefova: ‘Já umírám, ale Bůh vás jistě navštíví.’, (Wylie, sv. 3, kap.19) „Koncem patnáctého století nastal sice pomalý, ale jistý růst bratrských sborů. Ačkoli ani zdaleka neměli plnou svobodu, prožívali období relativního klidu. Začátkem šestnáctého století bylo v Čechách a na Moravě asi dvě stě jejich sborů.“ (Ezra Hall Gillett, Život a doba Jana Husa, díl 2, str. 570) „Tak početný byl zbytek těch, kdo unikli ničivému běsnění ohně a meče, jimž bylo dopřáno, aby spatřili úsvit nového dne, který předpověděl Jan Hus.“ (Wylie, sv. 3, kap.19) (84) (118-119)

Dodatek č. 17. Zneužívání v duchovních věcech

Asi sto let po skončení rozkolu, v době, kdy se konal koncil v Pise, prohlásil papež Hadrian VI. o poměrech panujících v této zmatené době: „Víme, že se po určitý čas odehrávaly mnohé opovrženímhodné věci u Svaté stolice: zneužívání v duchovních věcech, překračování kompetencí, všechno se převracelo k zlému. Od hlavy jde zkáza do údů, od papeže se rozšířila přes preláty; všichni jsme se odchýlili, ani jediný nečinil dobro.“

Ranke o něm napsal: „On naproti tomu sliboval všechno, co přísluší dobrému papeži: podporovat ctnostné a učené, odstranit nepořádky, když ne naráz, tedy postupně, provést nápravu v hlavě i v údech, která se tak často požadovala. Chtěli papež zrušit dosavadní důchody kurií, nemohl tak učinit, aniž narušil získaná práva těch, jejichž úřady byly na takových důchodech založeny a byly zpravidla koupeny... Aby odstranil nešvar odpustků, byl by rád obnovil staré pokání.“ (L. v. Ranke, *Die Geschichte der Päpste*)

Dodatek č. 18. Kostnický koncil

Prvořadým pramenem ke kostnickému koncilu je kniha: Ulrich von Richental, *Das Concilium so zu Constanz gehalten ist worden*, Augsburg 1483. Zajímavá studie o tomto textu je Karl Kūp, *Ulrich von Richental's Chronicle of the Council of Constance*, New York 1936. Viz též H. Finke, *Acta Concilii Constanciensis*, 1896; Hefele, *Konciliengeschichte*; L. Mirbt, *Quellen zur Geschichte des Papsttums*, 1934; Milman, *Latin Christianity*; Pastor, *The History of the Popes*.

Novější publikace o koncilu: K. Zähringer, *Des Kardinalkollegium auf dem Konstanzer Konzil*, Münster 1935;

H. Finke, *Forschungen und Quellen zur Geschichte des Konstanzer Konzils*, 1889; Th. F. Grogau, *The Conciliar Theory as It Manifested itself at the Council of Constance*, Washington 1949; Fred A. Kremple, *Cultural Aspects of the Council of Constance and Basel*, Ann Arbor 1955; John Patrick McGowan, *D'Ailly and the Council of Constance*, Washington 1936.

KJanu Husovi viz E. J. Kitts, *Pope John XXIII and Master John Hus*, Londýn 1910; D. S. Schaff, *John Hus*, 1915; Schwarze, *John Hus*, 1915; Matthew Spinka, *John Hus and the Czech Reform*, 1941; F. Strunz, *Hus, sein Leben und sein Werk*, 1927.

Zdroj .Velke drama vekov, E.G.Whiteová

OHROŽENÁ SVOBODA SVĚDOMÍ

poslal [skalaa](#)

Protestanté se dnes dívají na římský katolicismus mnohem příznivěji než v minulosti. V zemích, kde katolicismus není u moci a kde obhájci papežství zaujímají smířlivý postoj, aby získali vliv, lze pozorovat rostoucí nezáměr o rozdíly v učení mezi reformačními církvemi a katolicizmem. Stále více se prosazuje názor, že se vlastně v nejdůležitějších bodech příliš nelišíme, jak se dříve tvrdilo, a že malý ústupek ze strany protestantů zlepší vztahy s Římem. Kdysi protestanté přikládali velkou cenu svobodě svědomí, která byla tak draze vykoupěna. Učili své děti odporu k papežským zlořádům a zastávali názor, že usilovat o soulad s Římem by znamenalo zpronevřit se Bohu. Jak rozdílné jsou však dnešní postoje protestantů.

Obhájci papežství prohlašují, že jejich církev je pomlouvána, a protestanté to ochotně přijímají. Mnozí tvrdí, že je nespravedlivé posuzovat dnešní katolickou církev podle pronásledování a nesmyslností, kterými se projevovala její vláda ve staletích nevědomosti a temna. Omlouvají její krutost barbarstvím tehdejší doby, a tvrdí, že vliv moderní civilizace změnil její postoje.

Zapomínají, že papežství si po osm staletí osobovalo nárok na neomylnost? Od tohoto nároku neupustilo, naopak - v 19. století ho potvrdilo ještě rozhodněji než dříve. Když Řím tvrdí, že "církev se nikdy nemýlí, ani se podle Písma svatého nikdy nezmylí" (John L. von Mosheim, *Institutes of Ecclesiastical History*, kniha 3, 11. stol., část 2, kap. 2, pozn. 17), jak se může zříci principů, kterými se řídilo její jednání v minulosti?

Papežství se nikdy nevzdá nároku na neomylnost. Trvá na tom, že všechno, co dělalo při pronásledování lidí, kteří nepřijali jeho dogmata, bylo správné. Neopakovalo by stejné činy, kdyby se mu k tomu naskytl příležitost? Kdyby padla omezení vytvořená světskou mocí a Řím znovu získal dřívější postavení, znovu by ožil také útlak a pronásledování.

Známý dějepisec napsal o postoji katolické hierarchie ke svobodě svědomí a o nebezpečí, které hrozí Spojeným státům jako důsledek její politiky:

"Mnoho lidí ve Spojených státech by chtělo strach z římského katolicizmu považovat za fanatismus nebo dětinskost. Nevidí ani v povaze ani v postojích římského katolicizmu nic, co by ohrožovalo naše svobodné zřízení, a nevidí nic zlověstného v jeho růstu. Porovnejme tedy nejprve některé základní principy našeho zřízení se zásadami katolické církve.

Ústava Spojených států zaručuje svobodu svědomí. Není nic cennějšího a důležitějšího. Papež Pius IX. ve své encyklice z 15. srpna 1854 napsal: 'Nesmyslné

a falešné učení či blouznění na obranu svobody svědomí je neobyčejně zhoubný blud, je to mor, před kterým je třeba se mít na pozoru.' Týž papež vynáší ve své encyklice z 8. prosince 1864 klatbu "nad těmi, kdo prosazují svobodu svědomí a náboženského vyznání," jakož i "nad těmi, kdo jsou toho názoru, že církve by neměla používat násilí".

Smířlivý tón Říma ve Spojených státech neznamena, že se Řím změnil. Je tolerantní tam, kde nemá moc. Biskup O'Connor prohlásil: 'Náboženskou svobodu trpíme jen do doby, než můžeme prosadit opak, aniž bychom ohrozili katolický svět.'... Arcibiskup ze St. Louis kdysi řekl: 'Kacířství a nevíra jsou zločiny. V křesťanských zemích, jako například v Itálii a ve Španělsku, kde je všechno obyvatelstvo katolické a kde katolické náboženství tvoří podstatnou část zákonů země, jsou trestány jako jiné zločiny.'...

Každý kardinál, arcibiskup a biskup v katolické církvi skládá přísahu věrnosti papeži, která obsahuje tato slova: 'Kacíře, rozkolníky a odbojníky proti našemu pánu (papeži) nebo proti jeho určeným následníkům budu ze všech svých sil pronásledovat a potírat!' (Josiah Strong, Our Country, kap. 5, odd. 2-4)

V katolické církvi jsou ovšem také opravdoví křesťané. Tisíce příslušníků této církve slouží Bohu podle svého nejlepšího vědomí. Nemají přístup k Božímu slovu, a proto nemohou znát pravdu. Nepoznali rozdíl mezi živou službou srdce a pouhými formami a obřady. Bůh sleduje s laskavým soucitem tyto lidi, kteří byli vychováni v nesprávné a neuspokojující víře, a způsobí, že temnotou, která je obklopuje, proniknou paprsky světla. Odhalí jim pravdu, která je v Pánu Ježíši, a mnozí se pak připojí k jeho lidu.

Katolicismus jako náboženský systém neodpovídá Kristovu evangeliu dnes o nic více, než v kterémkoli období svých dějin. Protestantské církve žijí ve velké temnotě, jinak by rozpoznaly znamení času. Římská církev má dalekosáhlé plány a promyšlené způsoby jednání do daleké budoucnosti. Využívá všechny prostředky k rozšíření svého vlivu a ke zvýšení své moci. Připravuje se na usilovný a rozhodný boj o znovunabytí vlády nad světem, na zavedení nového pronásledování i na zničení všeho, co vytvořil protestantismus. Katolicismus všude získává pozice. Všimněme si, jak roste počet katolických kostelů a kaplí v protestantských zemích, jak roste obliba katolických vysokých škol a kolejí v Americe a jak jsou u protestantů oblíbené. Sledujme, jak roste obřadnictví v anglikánské církvi a jak často dochází k přestupům protestantů do katolické církve. Tyto jevy by měly znepokojit všechny, kdo si váží ryzích zásad evangelia.

Protestanté začali s papežstvím spolupracovat a hájit ho. Uzavírají dohody a činí ústupky, jež překvapují samotné katolíky, kteří je jen stěží dokáží pochopit. Lidé

zavírají oči před pravou povahou římské církve a před nebezpečím, kterým hrozí její nadvláda. Lidé musí být varováni, aby dokázali čelit tomuto nebezpečnému nepříteli občanské a náboženské svobody.

Mnozí protestanté se domnívají, že katolické náboženství není přitažlivé a že jeho bohoslužba je řadou nudných a nesmyslných obřadů. V tom se však mylí. Katolicismus je sice založen na nesprávném učení, není to však naivní a nešikovný podvod. Bohoslužby katolické církve jsou velice působivé obřady. Okázalost a slavnostnost upoutávají smysly a umlčují hlas rozumu a svědomí. Okouzlují oči. Nádherné chrámy, okázalá procesí, zlaté oltáře, svatostánky zdobené drahokamy, vzácné malby a sochy upoutávají smysl pro krásu a umění. Jedinečná hudba upoutává také sluch. Zvuk slavnostně znějících varhan doplněný mnohohlasým zpěvem, rozléhající se prostornými chrámy musí nutně zapůsobit na mysl a vzbudit posvátnou úctu.

Vnější nádhera, okázalost a obřady se jen posmívají touhám hříchem naplněného lidského srdce a dokládají vnitřní zkaženost. Kristovo náboženství se nepotřebuje prosazovat takovými lákadly. Ve světle zářícím z kříže se jeví křesťanství tak čisté a krásné, že žádné vnější ozdoby nemohou zvýšit jeho hodnotu. Bůh oceňuje jen krásu svatosti, pokorného a tichého ducha.

Brilantnost stylu není důkazem čisté, vznešené mysli. Vyvinutý smysl pro umění a jemný kultivovaný vkus nacházíme často u lidí přízemních a smyslných. Takové lidi často používá satan k svádění jiných, aby zapomínali na potřeby svých duší, na budoucnost a věčný život, aby se odvrátili od svého věčného Pomocníka a žili výlučně pro tento svět.

Okázalé vnější náboženství je přitažlivé pro neobrácené srdce. Nádhera a obřadnost katolické bohoslužby jsou přitažlivé a okouzlující. Na mnohé lidi působí tak, že se na římskou církev dívají jako na opravdovou bránu do nebe. Její vliv neohrožuje pouze ty, kdo se postavili pevně na základ pravdy, jejichž srdce proměnil Boží Duch. Tisíce lidí, kteří nemají živou zkušenost s Kristem, budou svedeni zdánlivou zbožností, která nemá žádnou účinnost. Právě takové náboženství si ovšem mnoho lidí přeje.

Tvrzení církve, že má právo odpouštět hříchy, vede katolíky k pocitu, že mohou svobodně hřešit. Také zpověď, bez níž se neuděluje rozhřešení, vede k hřešení. Ten, kdo kleká před hříšným člověkem a ve zpovědi mu vyznává myšlenky a pohnutky svého srdce, ponižuje svou lidskou důstojnost a snižuje všechny ušlechtilé pohnutky svého nitra. Kdo odhaluje své hříchy knězi - chybujičímu, hříšnému člověku, zkaženému často alkoholizmem a prostopášností - snižuje úroveň svého charakteru a znečisťuje se. Jeho pojetí snižuje Boha na úroveň

hříšného člověka, protože v knězi vidí Božího zástupce. Zpověď člověku je pramen, ze kterého vytéká mnoho zla, vede svět k nečistotě a konečné záhubě. Člověku, který si libuje v hříchu, je však příjemnější zpovídat se člověku než otevřít srdce Bohu. Člověk přirozeně raději hřích vyznává než opouští. Snazší je týrat tělo žíněným oděvem, kopřivami a řetězy než se vzdát hříšných choutek. Neobrácené srdce je ochotné raději nést těžké břemeno než poslouchat Pána Ježíše.

Římskokatolická církev se nápadně podobá židovské společnosti v době Ježíše Krista. Židé tajně pošlapávali všechny zásady Božího zákona, navenek však horlivě zachovávali jeho předpisy, které zatížili náročnými požadavky a tradicemi. To způsobilo, že zachovávat zákon bylo bolestné a obtížné. Tak jako Židé předstírali, že ctí zákon, tak římská církev tvrdí, že ctí kříž. Oslavuje sice symbol Kristova utrpení, v praxi však zapírá Ukřižovaného.

Symbol kříže dávají na své kostely, na oltáře a roucha. Kříže jsou všude. Navenek ctí a vyvyšují kříž. Kristovo učení však pohřbili pod nános nesmyslných tradic, falešných výkladů a přísných předpisů. Spasitelova slova na adresu bigotních Židů: "Svazují těžká břemena a nakládají je lidem na ramena, ale sami se jich nechtějí dotknout ani prstem," (Mt 23,4) se ještě lépe hodí na hodnostáře římskokatolické církve. Lidi s citlivým svědomím udržují ve strachu před Božím hněvem, zatímco mnozí církevní hodnostáři žijí v přepychu a smyslných radovánkách.

Uctívání obrazů a relikvií, vzývání svatých a vyvyšování papeže jsou satanovy klamy k odvedení pozornosti od Boha a jeho Syna. Aby lidi zničil, snaží se satan odvrátit jejich pozornost od Spasitele, který je může jako jediný zachránit. Vede je, aby se zabývali čímkoli, co jim nahradí Pána, který řekl: "Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout." (Mt 11,28)

Satan se stále snaží nesprávně představovat Boží charakter, podstatu hříchu i to, oč vlastně ve velkém sporu jde. Jeho falešné závěry snižují závaznost Božího zákona a vedou lidi k tomu, že neberou hřích vážně. Současně vedou lidi k falešným představám o Bohu, takže se na něj dívají spíše se strachem a nenávistí než s láskou. Satan připisuje svou vlastní krutost Stvořiteli. To se také odráží v náboženských soustavách i ve formách bohoslužby. Satan tím zaslepuje mysl lidí a získává je jako spojence v boji proti Bohu. Zvrácenými představami o Božích vlastnostech sváděl pohanské národy k přesvědčení, že pro získání Boží přízně jsou nutné lidské oběti. Proto v různých formách modlářství lidé páchali hroznou ukrutností.

Římskokatolická církev spojuje různé pohanské projevy s křesťanstvím a podobně jako pohanství zkresluje Boží charakter a dopouští se neméně krutých a hrozných

činů. Řím v době své vlády používal mučící nástroje, aby přinutil lidi přijmout své učení. Pro ty, kdo se nechtěli podvolit jeho požadavkům, nechal postavit hranice. Nechal vraždit lidi v rozsahu, který odhalí až poslední soud. Církevní hodnostáři pod vlivem satana vymýšleli způsoby co nejkrutějšího mučení, které oběť neusmrtí. V mnoha případech vystupňovali tyto ďábelské metody až k hranicím toho, co člověk může vydržet, až příroda sama vzdává zápas a trpící přijímá smrt jako vysvobození.

Tak dopadali odpůrci Říma. Pro své poddané měl Řím jako kázeňský prostředek důtky, hladovění, pokořující tělesné tresty všeho druhu. Aby získali přízeň nebes, přestupovali kající Boží zákony tím, že přestupovali přírodní zákony. Byli učeni, že musí zpřetrhat svazky, kterými Bůh chtěl zpříjemnit člověku pobyt na zemi. Na hřbitovech leží miliony lidí, kteří strávili život marným úsilím překonat své přirozené city, potlačit každou myšlenku a projev soucitu k jiným lidem jako něco, co Boha uráží.

Chceme-li pochopit satanovu krutost projevovanou po staletí nejen mezi lidmi, kteří nikdy o Bohu neslyšeli, ale uprostřed křesťanstva, stačí sledovat dějiny katolicizmu. Prostřednictvím obrovské soustavy klamů dosahuje kníže zla svého cíle - zneuctívuje Boha a ničí člověka. Když si uvědomíme, jak se satan maskuje a jak uskutečňuje své záměry prostřednictvím církevních hodnostářů, můžeme lépe pochopit, proč má takový odpor vůči Bibli. Četbou této knihy lidé objeví Boží milost a lásku. Poznají, že Bůh nám neukládá taková břemena jako lidé. Bůh nežádá nic než pokorné a kající srdce, skromného, poslušného ducha.

Ježíš Kristus nedal svým životem příklad mužům ani ženám, aby se zavírali do klášterů, a tak se připravovali pro nebe. Nikdy neučil, že máme v sobě potlačovat lásku a soucit. Spasitelovo srdce překypovalo láskou. Čím více se člověk blíží k mravní dokonalosti, tím je citlivější, tím více vnímá hřích a tím plněji cítí s trpícím. Papež tvrdí, že je zástupcem Ježíše Krista, projevuje však charakter podobný Spasiteli? Poslal Kristus někoho do vězení nebo na mučení proto, že ho neuctíval jako Vládce nebes? Odsoudil k smrti ty, kdo ho neuznávali? Když se obyvatelé jedné samařské vesnice k němu zachovali neuctivě, apoštol Jan se rozzlobil a žádal: "Pane, máme přivolat oheň s nebe, aby je zahubil, jako to učinil Eliáš?" Pán Ježíš se soucitně podíval na své učedníky, pokáral jejich tvrdost a řekl: "Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit." (Lk 9,54.56) Jaký rozdíl můžeme sledovat mezi postoji Ježíše Krista a toho, kdo se vydává za jeho zástupce.

Dnes římská církev ukazuje světu čistý štít, protože se omluvila za minulost plnou krutostí. Oblékla si šat podobný Kristu, v podstatě se však nezměnila. Základní principy papežství, které platily v uplynulých staletích, platí i dnes. Poučky vydané v nejtemnějších dobách, platí dodnes. Nepřesvědčujme sami sebe. Papežství, jaké

jsou dnes protestanté ochotni uznávat, je totéž papežství, které vládlo světu v době reformace, kdy povstávali Boží muži, aby s nasazením života odhalili jeho nepravosti. Dnes je právě tak pyšné a opovážlivé, jako když vládlo nad králi a knížaty a osobovalo si práva, která náleží jen Bohu. Podstata papežství je dnes neméně krutá a tyranická, než tomu bylo v době, kdy pošlapávalo lidskou svobodu a vraždilo Boží věrné. (viz Dodatek č. 40)

Papežství je právě to, co proroctví popisuje jako odpadnutí posledních dnů (viz 2 Te 2,3.4). Součástí jeho strategie je brát na sebe vždy takovou podobu, která nejlépe poslouží jeho cílům. Chameleónská proměnlivost kryje stále stejný hadí jed. Prohlašuje: "Nejsme vázáni dodržovat slovo dané kacírům, ani osobám podezřelým z kacírství." (Lenfant, díl 1, str. 516) Můžeme tuto moc, jejíž tisícileté dějiny jsou psány krví věrných Božích následovníků, nyní uznávat za součást Kristovy církve?

Protestanté tvrdí, a ne bezdůvodně, že katolicismus se dnes již tak neliší od protestantizmu jako dříve. Řada věcí se jistě změnila, nezměnila se však podstata papežství. Katolicismus se skutečně velmi podobá dnešnímu protestantizmu, protože se protestantismus od časů reformace podstatně změnil k horšímu.

Protože protestantské církve usilují o přízeň světa, zaslepuje jejich oči falešná láska k bližnímu. Domnívají se, že z každého zla vzejde dobro, a nakonec zákonitě dojdou k přesvědčení, že z každého dobra vzejde zlo. Místo aby hájily "víru jednou provždy odevzdanou Božímu lidu" (Ju 3), bezmála se omlouvají Římu za to, že jej posuzovaly nepříznivě, a prosí o prominutí, že jsou tak přehnaně horlivé.

Mnoho lidí, dokonce i mnozí z těch, kdo římskokatolickou církev posuzují kriticky, nedoceňuje nebezpečí její moci a jejího vlivu (viz Dodatek č. 41). Mnozí lidé tvrdí, že šíření jejích dogmat, pověr a útlaku podporovala duchovní a mravní temnota středověku a že osvícenost naší doby, všeobecné rozšíření znalostí a rostoucí náboženská a občanská svoboda znemožňují, aby se obnovila náboženská nesnášenlivost a tyranie. Za směšné považují pouhé pomýšlení na to, že by takový stav mohl nastat v této osvícené době. Je pravda, že dnešní generace dostává mnoho informací z oblasti duchovní, morální i náboženské. Ze stránek Božího slova září na svět nebeské světlo. Nezapomínejme však, že čím větší je světlo, tím větší temnota halí lidi, kteří je převracejí a odmítají.

Jen opravdové studium Písma spolu s modlitbou ukáže protestantům pravou povahu papežství a způsobí, že si je budou ošklivit, a budou se mu vyhýbat. Mnozí z nich jsou však podle vlastního názoru dostatečně moudří a necítí potřebu pokorně hledat Boha, aby poznali pravdu. I když se chlubí svým vzděláním, neznají ani Písmo ani Boží moc. Potřebují něco, čím by uklidnili své svědomí,

vyhledávají to, co je nejméně duchovní a nejméně člověka pokořuje. Hledají metodu jak na Boha zapomenout, ovšem takovým způsobem, aby se zdálo, že na něho myslí. Odpadlé křesťanství vhodně plní tuto roli. Zaměřilo se na dvě kategorie lidí, a tím vlastně zahrnuje takřka celý svět: na ty, kdo chtějí být spaseni svými zásluhami, a na ty, kdo chtějí být spaseni i se svými hříchy. V tom je tajemství jeho moci.

Ukázalo se, že doba duchovního temna byla pro papežství výhodná. Nyní se ukáže, že i období velkého intelektuálního poznání je pro jeho úspěch příznivé. V minulosti, kdy lidé neměli Boží slovo a neznali pravdu, byli zaslepeni a mnozí z nich, aniž si to uvědomovali, skončili v nastražené síti. V této generaci mnoha lidem zaslepil oči lesk lidských výmyslů, nesprávně nazývaných "věda". Nerozeznají satanovu léčku a ochotně se do ní ženou, jako by měli zavázané oči. Bůh si přál, aby lidé považovali rozum za dar Stvořitele a aby ho využívali pro věc pravdy a spravedlnosti. Tam, kde vládne pýcha a ctižádost a lidé kladou své názory nad Boží slovo, tam může rozum způsobit větší zkázu než nevědomost. Současná falešná věda, která podkopává víru v Písmo, napomáhá právě tak účinně k přijetí papežství s jeho líbivými formami, jako ve středověku přispělo k zvětšení jeho moci to, že lidé neměli přístup k vědomostem.

Protestanté ve Spojených státech krácejí nyní ve stopách katolíků tím, že se snaží získat pro církevní instituce a zvyky podporu státu. Navíc, otevírají tím katolicismu cestu, aby mohl v protestantské Americe získat moc, kterou v Evropě ztratil. Ještě závažnější je skutečnost, že toto hnutí sleduje jako cíl prosadit všeobecné zachovávání neděle. To je něco, co pochází z Říma, protože Řím považuje neděli za symbol své autority. Protestantské církve tak prostupuje duch papežství - duch přizpůsobování se světským zvykům, uctívání lidských tradic místo Božích přikázání - a tento duch je vede k tomu, aby vyvyšovaly neděli, jako to kdysi dělala římská církev.

Chceme-li pochopit, jaké prostředky budou použity v zápasu, který brzy vypukne, stačí, abychom se seznámili s prostředky, které k dosažení stejného cíle použil v minulosti Řím. Chceme-li vědět, jak budou katolíci spolu s protestanty jednat s lidmi, kteří odmítají jejich názory, povšimněme si, jak postupoval Řím proti zachovávání soboty a proti jejím obhájčům.

Císařské dekrety, všeobecné koncily a církevní ustanovení podporované světskou mocí byly stupně, po nichž vystoupil pohanský svátek až na čestné místo v křesťanském světě. Prvním veřejným opatřením vynucujícím zachovávání neděle byl zákon vydaný roku 321 po Kristu císařem Konstantinem (viz Dodatek č. 5). Zákon nařizoval, aby obyvatelé měst odpočívali v "ctihodný den slunce",

dovoloval však venkovanům konat zemědělské práce. Ačkoli to vlastně byl pohanský svátek, císař jej nařídil poté, co formálně přijal křesťanství.

Protože se ukázalo, že císařský příkaz není dostatečnou náhradou za Boží autoritu, zasáhl biskup Eusebius, který se ucházel o přízeň knížat a snažil se zalichotit Konstantinovi. Šířil názor, že Kristus přeložil den odpočinku ze soboty na neděli. Neuvedl ani jediný text z Písma jako důkaz pro nové učení. Eusebius sám bezděčně potvrdil nesmyslnost svého učení, když prozradil, kdo je ve skutečnosti původcem změny. Prohlásil: "Všechno, co se mělo konat v sobotu, přenesli jsme na den Páně." (Robert Cox, *Sabbath Laws and Sabbath Duties*, str. 538) Argumenty pro zavedení neděle byly nesmyslné, přesto posloužily k tomu, že se lidé osmělili pošlapávat Boží sobotu. Všichni, kdo usilovali o přízeň světa, přijali tento populární lidový svátek.

Nakolik papežství zapouštělo pevnější kořeny, stupňovalo se prosazování neděle. Po určitou dobu mohli ještě lidé pracovat na polích a nechodit v neděli do kostela. Za sedmý den i nadále pokládali sobotu. Pomalu a jistě se však prosazovala změna. Všichni, kdo zastávali církevní úřady, nesměli v neděli projednávat soukromé soudní spory. O něco později církev nařídila, že všichni - bez ohledu na stav - nesmějí v neděli konat všední práci. Příslušníci svobodného stavu měli být trestáni peněžitými pokutami a poddaní ranami holí. Později bylo nařízeno, že bohatí budou trestáni propadnutím poloviny majetku a pokud se nepodřídí, stanou se z nich otroci. Příslušníci nižších tříd měli být navždy porobeni.

Jako jedna z dalších zbraní byly použity pověsti o zázracích. Například se vyprávělo o jednom rolníkovi, který chtěl v neděli zorat své pole, a když si chtěl očistit pluh kusem železa, zůstalo mu železo v ruce a po dva roky je musel stále nosit "za velkých bolestí a k velké hanbě" (Francis West, *Historical and Practical Discourse on the Lord's Day*, str. 174).

Později vydal papež nařízení, aby každý kněz ve své farnosti napomínal přestupníky zákona o zachovávání neděle a vedl je, aby chodili v neděli do kostela a modlili se, jinak údajně přivolají na sebe a ostatní nějakou pohromu. Jeden z církevních koncilů použil důkaz, od té doby často používaný - a to i protestanty - že neděle je pravou sobotou, protože kohosi, kdo v tento den pracoval, zasáhl blesk. Preláti tvrdili: "Je zřejmé, že nesvěcení tohoto dne vzbuzuje velkou Boží nelibost." Potom byla vydána výzva, aby kněží a kazatelé, králové a knížata a všichni věrní poddaní "vynaložili největší úsilí, aby se tomuto dni dostalo plné cti a aby byl k chvále křesťanstva v budoucnu svěcen nábožněji" (Thomas Morer, *Discourse in Six Dialogues on the Name, Notion and Observation of the Lord's Day*, str. 271).

Když se ukázalo, že rozhodnutí církevních konciliů jsou nedostatečná, vyzvala církev světské úřady, aby vydaly nařízení, které by vyvolalo v lidech strach a přinutilo je, aby v neděli nepracovali. Na synodu, který se konal v Římě, pak všechna dřívější rozhodnutí důrazně a slavnostně potvrdila. Vtělila je do církevního zákona a světské úřady vynucovaly jejich plnění v celém křesťanském světě (Viz Heylyn, *History of the Sabbath*, 2. díl, kap. 5, odd. 7).

Nedostatek biblických důkazů pro svěcení neděle však vyvolával nemalé rozpaky. Věřící pochybovali, zda jejich učitelé mají právo dát stranou jasný Boží výrok: "Sobota je den odpočínutí Hospodina, tvého Boha" (2 M 20,10), a prosazovat uctívání dne slunce. Nedostatek biblické podpory bylo třeba nahradit něčím jiným. Jeden horlivý zastávce neděle navštívil koncem dvanáctého století církevní obec v Anglii a musel čelit odporu věrných svědků pravdy. Jeho úsilí bylo marné, a tak odjel na nějaký čas ze země, aby hledal způsoby jak své učení prosadit. Když získal, co potřeboval, vrátil se a během dalšího působení dosáhl mnohem většího úspěchu. Přinesl s sebou svitek se spisem, pocházejícím údajně přímo od Boha, obsahující potřebný příkaz o zachovávání neděle a také pohružky, které měly zastrašit neposlušné. O této vzácné listině, která byla podlým podvrhem, se tvrdilo, že spadla z nebe a byla nalezena v Jeruzalémě, na oltáři v kostele svatého Simeona na Golgotě. Ve skutečnosti tento podvrh vznikl v papežském paláci. Podvrhy a podvody, které sloužily k posílení moci a autority církve, pokládala kněžská moc ve všech dobách za legitimní.

Svitek zakazoval veškerou práci od tří hodin v sobotu odpoledne do východu slunce v pondělí. Tvrdilo se, že jeho pravost potvrdila řada zázraků. Lidé, kteří pracovali během vymezené doby, byli údajně postižení mrtvicí. Mlynář, který chtěl mlít obilí, viděl, že místo mouky vytéká proud krve a mlýnské kolo se zastavilo, přestože voda tekla silným proudem. Žena, která dala do pece těsto, je po čase vyndala syrové, přestože pec byla roztopená. Jiná žena si připravila těsto k pečení, ale v sobotu ve tři hodiny se rozhodla, že je nechá stát až do pondělí. Následujícího dne však zjistila, že se Boží mocí přetvořilo v upečené bochníky chleba. Jeden muž, který si upekl chleba po třetí hodině v sobotu, příštího rána - když chléb rozkrojil - zjistil, že z něho vytéká krev. Takovými výmysly a pověrami se obhájci neděle pokoušeli odůvodnit její svatost (Viz Roger de Hoveden, *Annals*, díl II, str. 528-530).

Ve Skotsku a v Anglii získala církev větší respekt pro neděli tím, že k ní přidala část starobylé soboty. Doba, kdy se měla svěřit, se však lišila. Skotský král vydal příkaz, že "za svatou se má pokládat sobota od dvanácti hodin v poledne" a že nikdo se od této hodiny až do pondělního rána nesmí zabývat světskými záležitostmi (Morer, str. 290.291).

Přestože se představitelé církve usilovně snažili prosadit svěcení neděle, sami veřejně uznávali, že sobota byla dána Boží autoritou, a neděle je lidské ustanovení, které má sobotu nahradit. V šestnáctém století prohlásila papežská rada: "Nechť všichni křesťané mají na mysli, že sedmý den je posvěcen Bohem a je uznáván a zachováván nejen Židy, nýbrž všemi ostatními, kteří uctívají Boha, ačkoli jsme my, křesťané, změnili jejich sabat na Den Páně." (Morer, str. 281.282) Lidé, kteří změnili Boží zákon, dobře věděli, co dělají. Opovážlivě se vyvýšili nad Boha.

Názornou ukázkou postoje Říma vůči těm, kdo s ním nesouhlasili, je dlouhotrvající krvavé pronásledování valdenských, z nichž někteří zachovávali sobotu. Někteří další lidé trpěli za svou věrnost čtvrtému přikázání podobným způsobem. Z tohoto hlediska jsou zvláště významné dějiny církve v Etiopii. V temnu středověku totiž svět zapomněl na křesťany ve střední Africe, kteří proto po mnoho staletí mohli svobodně vyznávat svou víru. Konečně se Řím o nich dověděl, a vyvinul na etiopského císaře nátlak, aby uznal papeže jako Kristova zástupce. Pak následovaly další ústupky. Nakonec císař vydal nařízení, zakazující zachovávání soboty pod pohrůzkou nejpřísnějších trestů (Viz Michael Geddes, Church History of Ethiopia, str. 311.312). Papežská tyranie se však záhy stala tak tíživým břemen, že se Etiopané rozhodli setřást je se svých ramen. Po hrozné válce byli katolíci vyhnáni ze svých pozic a byla obnovena stará víra. Etiopská církev se těšila opět bývalé svobodě a nikdy nezapomněla na poučení o podvodech, fanatismu a despotické vládě Říma. Byla ráda, že žije v odlehlé zemi a ostatní křesťané o ní neví.

Církevní obce v Africe zachovávaly sobotu tak, jak ji zachovávala katolická církev před úplným odpadnutím. Jejich členové zachovávali sedmý den podle Božího příkazu, ale podle církevního zvyku se zdržovali práce také v neděli. Když Řím dosáhl vrcholu své moci, začal pošlapávat Boží sobotu, aby vyvýšil svůj vlastní den odpočinku. Církevní obce v Africe, skryté téměř po celé tisíciletí, se toho odpadlictví nezúčastnily. Když se dostaly pod nadvládu Říma, byly nuceny upustit od zachovávání pravé soboty a ctít nepravou. Jakmile však znovu dosáhly nezávislosti, vrátily se k poslušnosti čtvrtého přikázání (viz Dodatek č. 42).

Dějinné záznamy dokládají nepřátelský postoj Říma vůči pravé sobotě i jejím obhájcům. Ukazují také, jaké prostředky Řím používal, aby prosadil uctívání neděle, kterou sám zavedl. Boží slovo učí, že stejná situace se bude opakovat, až se katolíci a protestanté spojí, aby prosadili neděli.

Proroctví ve Zjevení 13. kapitole říká, že moc znázorněná šelmou se dvěma beránčími rohy přinutí "zemi a její obyvatele", aby se klaněli papežství - které v proroctví představuje šelma podobná levhartu. Šelma se dvěma rohy také navede "obyvatele země, aby postavili sochu té šelmě". Navíc přinutí všechny, "malé i velké, bohaté i chudé, svobodné i otroky," aby přijali cejch (znamení) šelmy (Zj 13,11-16). Jak jsme si již uvedli, moc představená v proroctví šelmou s beránčími rohy jsou Spojené státy. Proroctví se vyplní, až Spojené státy budou vynucovat zachovávání neděle, kterou Řím pokládá za zvláštní uznání své svrchovanosti. Spojené státy nebudou přísluhotvat papežské moci samy. Vliv Říma v zemích, které kdysi uznávaly jeho nadvládu, ještě zdaleka nepominul. Proroctví předpovídá obnovu moci Říma: "Viděl jsem, že jedna z jejích hlav vypadala jako smrtelně raněná, ale ta rána se zahojila. A celá země v obdivu šla za tou šelmou." (Zj 13,3) Zasazení smrtelné rány ukazuje na úpadek papežství v roce 1798. Po této události, jak říká prorok, "se ta rána zhojila. A celá země v obdivu šla za tou šelmou." Apoštol Pavel výslovně uvádí, že "člověk nepravosti" bude působit až do doby druhého příchodu Ježíše Krista (2 Te 2,3-8). Až do konce času bude pokračovat ve svém díle klamu. Jan o této moci říká: "Budou před ní klekat všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od stvoření světa zapsána v knize života." (Zj 13,8) Jak ve Starém, tak v Novém světě bude papežství poctěno tím, že lidé budou uctívat neděli, a budou tedy uznávat zařízení vycházející plně z autority církve.

Od poloviny devatenáctého století předkládají lidé ze Spojených států, kteří studují proroctví, toto svědectví světu. Současné události svědčí, jak rychle se naplnění předpovědi blíží. Protestanté mluví o tom, že si Bůh přeje, abychom světili neděli, a nemají pro to žádný důkaz z Písma, stejně jako kdysi představitelé katolické církve, kteří vymýšleli zázraky, aby jimi nahradili Boží přikázání. Budou se opakovat pohružky, že Bůh potrestá ty, kdo přestupují neděli. Do určité míry se to už děje. Hnutí, které chce prosadit zachovávání neděle, získává podporu.

Udivující je chytrost a obratnost římské církve, která umí odhadnout, co bude následovat. Klidně vyčkává, až přijde její hodina. Sleduje, jak protestantské církve uznávají její autoritu tím, že přijímají falešný den odpočinku a chystají se vynutit jeho dodržování stejnými prostředky, které kdysi používala římská církev. Lidé, kteří odmítají světlo pravdy, budou vyhledávat pomoc u mocnosti, která se považuje za neomylnou, aby prosadili nařízení, které vydala. Jak ochotně přijde tato moc protestantům v této věci na pomoc, není těžké uhádnout. Kdo se dokáže lépe než představitelé katolické církve vypořádat s těmi, kdo neposlouchají církev?

Římskokatolická církev se všemi svými pobočkami po celém světě tvoří obrovskou organizaci pod vládou papežské stolice. Slouží jejím zájmům. Miliony jejích členů ve všech zemích světa jsou vedeny, aby se cítili zavázáni věností papeži. Ať jsou jakékoli národnosti, ať žijí v kterékoli formě státního zřízení, mají autoritu církve považovat za nejvyšší. I když přísahali věnost státu, slib věnosti církvi je nadřazený nad tuto přísahu, a zprošťuje je všech závazků, které odporují zájmům Říma.

Dějiny svědčí o jejich obratných a vytrvalých snahách vměšovat se do záležitostí národů. Kdykoli se jí to podařilo, sledovala vlastní cíle bez ohledu na prospěch vlád či národů. V roce 1204 si papež Inocenc III. vynutil na aragonském králi Petru II. tuto zvláštní přísahu: "Já Petr, král aragonský, vyznávám a slibuji, že budu svému pánu, papeži Inocencovi, jeho katolickým následníkům a římské církvi vždy věrný a poslušný, že své království zachovám věrně v poslušnosti, budu bránit katolickou víru a potírat kacířskou zvrhlost." (John Dowling The History of Romanism, 5. díl, kap. 6, odd. 55) To odpovídá tvrzení o moci římského velekněze, že "mu podle zákona přísluší sesazovat císaře" a že "může poddané zprošťovat věnosti jejich vládcům" (Mosheim, 3. díl, 11. století, odd. 2, kap. 2, pozn. 17).

Nezapomeňme ani na to, jak se Řím pyšní tím, že se nemění. Zásady Řehoře VII. a Inocence III. zůstávají stále zásadami katolické církve. Kdyby dnes měla církev moc, prosadila by je stejně rázně jako v minulých staletích. Protestanté si neuvědomují, co dělají, když chtějí přijmout pomoc Říma při prosazování nedělního odpočinku. Zatímco se snaží uskutečnit svůj záměr, snaží se Řím obnovit svou moc, aby znovu získal ztracenou svrchovanost. Až jednou Spojené státy přijmou zásadu, že církev smí používat nebo ovládat státní moc, náboženské svátky mohou být vynucovány státními zákony, zkrátka že církev a stát mají vládnout nad svědomím, tehdy bude zajištěno vítězství Říma v této zemi.

Boží slovo upozorňuje na blížící se nebezpečí. Pokud protestanté toto upozornění nepřijmou, poznají, jaké jsou skutečné záměry Říma. Pak už ale bude pozdě vymanit se z léčky. Moc papežství tiše roste. Jeho učení má vliv na zákonodárné sbory, na církve i na myšlení lidí. Staví krásné a mohutné budovy, v jejichž tajných místnostech se bude zase osnovat staré pronásledování. Skrytě a nenápadně sbírá své síly, aby dosáhla svých cílů, až nastane vhodný okamžik. Snaží se získat výhodné výchozí postavení, a vlastně ho už dosáhla. Brzy uvidíme i pocítíme, kam Řím míří. Kdo bude věřit Božímu slovu a bude se jím řídit, přivolá na sebe pohanu a pronásledování.

U FILANTROPA

Křesťanská služba hladovým, žíznivým a nahým (Mt 25,31nn) může mít různou podobu. Často je vhodné nezbytné potřeby prostě darovat, jindy je zase účelnější naučit chudé, aby si svou práci pomohli sami. Někdy ovšem ani jedno ani druhé nepřináší kýžený trvalý výsledek. Například leckterí pracovití rolníci někde v Africe nebo Latinské Americe tvrdě pracují celé dny, měsíce a roky, a přesto se stále pohybují na samém okraji zničující chudoby. Nezřídka musí využívat i otrocké práce nezletilých dětí, které nemají kdy chodit do školy. Výsledek je však ubohý - produkty lze prodat pouze hluboko pod cenou. Důvodem jsou obchodní bariéry vyspělého světa a "neviditelná ruka trhu", která pojmy spravedlnost, soucit a odpovědnost za druhé nemá ve svém slovníku.

Je nanejvýš záslužné, že se církve na Západe o tyto znevýhodněné začaly už před více než 20 lety zajímat. Vznikl tak systém spravedlivého obchodu (Fair Trade), jehož prostřednictvím se do Evropy přímo od malých pěstitelů z třetího světa začaly dovážet jejich produkty. Rozdíl od běžného způsobu obchodování spočívá v tom, že prvotní producenti dostávají za své výrobky několikanásobně vyšší cenu, která jim umožňuje přijatelné životní a pracovní podmínky. Dovozní organizaci sice zbude nižší marže, nemůže si dovolit nákladnou reklamu a exkluzivní obchody, ale právě o to jde. Je prostě nemravné žít si na vysoké noze za cenu toho, že těm druhým nezbývá nic jiného, než aby nám své produkty prodali pod cenou. Fair Trade - férový obchod narovnává obchodní vztahy a vnáší do nich duchovní rozměr soucitu a sounáležitosti.

Před několika lety se první dva férové obchůdky objevily i v Praze. Inspirovali jsme se a v září loňského roku otevřeli svůj vlastní obchůdek U filantropa v budově sborového domu v Ružové ulici. Provoz je zajišťován výhradně prostřednictvím dobrovolníků, kteří za svou práci nejsou placeni. S každou zakoupenou čokoládou, kávou nebo čajem si zákazník zároveň kupuje příjemný pocit, že tenhle "byznys" není samoučelný, ale ohleduplný a především spravedlivý, prostě férový.

P.S.: V případě zájmu můžeme zaslat aktuální seznam zboží včetně ceníku.

Problémem není ani ucelená zásilka do sboru ať už k dalšímu prodeji nebo třeba ke sborové kávě.

Petr Červinský

Dopis nominační komise všem sborům BJB

10. května 2007

Na základě rozhodnutí sjezdu delegátů dne 28. dubna 2007 v Praze o odkladu voleb VV na mimořádný sjezd v listopadu a rozhodnutí o rozšíření kandidátky, vybízíme tímto sbory k podání návrhů na rozšíření kandidátky o konkrétní osoby a to do konce června 2007.

Návrhy posílejte na adresu: Milan Kern, Palouk 17, 634 00 Brno, nebo email:

iva.kern@post.cz

Pro informaci uvádíme (jména bez titulů)

Stávající kandidátka těch, kteří přijali kandidaturu

Předseda: Petr Červinský, Vladislav Donát

Tajemník: Jan Titěra

Místopředseda: Petr Červinský, Petr Hlaváček, Milan Svoboda

Členové: Alois Boháček, Petr Červinský, Petr Hlaváček, Jaroslav Hruža, Jan Jackanič st.,

Vlastimil Malý, Erik Poloha, Milan Svoboda

Náhradníci: všichni výše jmenovaní členové + David Sláma

Kandidaturu na jednotlivé funkce odmítli:

Předseda: Petr Hlaváček, Milan Svoboda

Tajemník: Pavel Coufal, Petr Hlaváček, Jan Jackanič st., Petr Málek, Pavel Novosad,
Erik Poloha, Jan Pospíšil, Pavel Vychopeň

Místopředseda: Pavel Coufal, Vladislav Donát, Milan Kern,

Jan Pospíšil, Dobroslav Stehlík, Jan Titěra

Členové: Pavel Coufal, Vladislav Donát, Miroslav Jersák, Milan Kern, Daniel Kuc,

Nicolae Lica, Pavel Novosad, Jan Pospíšil, Jaroslav Pospíšil, David Sláma,

Pavel Smilek, Dobroslav Stehlík, Ivo Šrajbr, Jan Titěra

Náhradníci: všichni výše jmenovaní členové s výjimkou Davida Slámy

Kandidáti, kteří byli navrženi sbory, ale dosud nebyli osloveni nominační komisí:

Předseda: Milan Kern, Jan Pospíšil, Jaroslav Pospíšil, Pavel Smilek, Dobroslav Stehlík,
Jan Vychopeň

Tajemník: Ladislav Mečkovský

Místopředseda: Jan Jackanič st., Daniel Kuc, Petr Málek, Ladislav Mečkovský,

Jaroslav Pospíšil, Pavel Smilek, Jan Vychopeň, Pavel Vychopeň

Člen: Jan Bistranin, Ladislav Hejl, Luboš Hlavsa, Jan Jackanič ml., Petr Málek, Miloš Matys,

Ladislav Mečkovský, Tomáš Mrázek, Pavel Novosad, Martin Okáč, Zdeněk Pokorný,

Antonín Srb, Marek Titěra, Jaromír Zubík

Poznámky:

Stávající kandidátku je možné rozšířit o zcela nová jména. Připomínáme také, že sjezdem delegátů bylo zrušeno omezení věkovou hranicí.

Za nominační komisi:

Jiří Boháček

Petr Coufal

Milan Kern

Ladislav Moses

Kristoslav Smilek

SMÚTIACI SA ROZLÚČILI S RUTH GRAHAMOVOU

Billy Graham hovorí počas smútočného obradu. (AP / Chuck Burton)

Ruth Grahamová ostáva krásna aj po jej smrti a určite *“má obrovskú recepciu v nebi”*, povedal Billy Graham smútiacim, ktorí sa v sobotu zišli, aby si pripomenuli jej život. Ruth Grahamová zomrela vo veku 87 rokov po dlhej chorobe.

“Prajem si, aby ste sa mohli pozrieť do truhly, pretože je tak krásna,” povedal. *“Bola nádhernou ženou.”*

“Mama, akú sme videli doma, bola mama, akú videl svet,” povedal syn Franklin, ktorý v súčasnosti vedie Evanjelistickú asociáciu Billyho Grahama. O svojej mame povedal, že mala tvrdohlavú a svojráznu náturu. Prítomným povedal príbeh, ako si poradila so zavretými dvermi jeho izby, keď sa vyšplhala na strechu a cez okno hodila šálku s vodou, aby ho prebudila.

Grahamove deti, zľava Gigi Grahamová-Foremanová, Ned Graham, Anne Grahamová-Lotzová a Franklin Graham, počas bohoslužby v Montreate v Severnej Karolíne, 16. júna 2007. (AP / Chuck Burton)

“Ďakujem ti mami za tvoj príklad, za tvoju lásku, za tvoj vtíp, za tvoj humor, za tvoje bláznovstvá,” povedal. *“Milujem ťa za to všetko a budeš mi nesmierne chýbať.”*

Billy Graham dodal: *“Boh žebnaj všetky vnúčatá. Niektoré z nich som dlho nevidel. Niektoré z nich som nevidel vôbec,”* vyslúžil si tým smiech obecenstva. *„Veľa lásky všetkým a vďaka vám.“*

Ruth Grahamová sa narodila v roku 1920 misionárom v Číne, svoje školské roky prežila v Severnej Kórey. Sľúbila, že sa nikdy nevydá a snívala o misionárskej práci v Tibete.

To sa zmenilo po tom, čo stretla Billyho Grahama na Wheaton College v Illinois. Zosobášili sa v roku 1943 v Montreatskom presbyteriánskom zbore, kde

navštevovala bohoslužby po zvyšok svojho života.

Počas toho, ako Billy Graham cestoval po svete, Ruth zvyčajne ostávala v malom meste v horách Severnej Karolíny, kde vychovávala päť detí a písala básne, knihy a viedla poradné rozhovory.

Ruth Bell Grahamová bola spisovateľkou. Zomrela 14. júna 2007. (BGEA)

Po celý svoj život bola oddanou presbyteriánkou a nepodrobila sa krstu ponorením aj keď sa vydala za známeho baptistického kazateľa.

Ruth bola upútaná na lôžko s degeneratívnou osteoartritídou chrbtice a krku. Hovorca povedal, že zomrela v pokoji, po boku svojho manžela a piatich detí.

ŘÁD ODBORU MLÁDEŽE BJB

I. VŠEOBECNĚ

- 1.Sbory BJB v ČR ustavily odbor mládeže BJB v ČR (dále OdM), jako společný nástroj pro rozvoj práce mezi mládeží BJB.
- 2.OdM sdružuje mladé lidi ze sborů BJB a dává jim možnosti k širší mezisborové spolupráci i setkávání a napomáhá jim k účinnější práci ve vlastních sborech.
- 3.Pro zajištění ování společných úkolů vytváří OdM v součinnosti se sbory a VV BJB organizační a finanční předpoklady.

II. HLAVNÍ ÚKOLY ODBORU MLÁDEŽE BJB

- 1.OdM předává mládeži a vedoucím pracovníkům aktuální informace.
- 2.Povzbuzuje mládež v její práci v konkrétních sborech.
- 3.Organizuje a koordinuje setkávání mládeže v rámci regionů nebo v celostátním rozsahu, pomáhá připravovat a zabezpečit jejich program.
- 4.Vytváří předpoklady pro duchovní růst, vzájemné kontakty, vzdělávání pracovníků, výchovu k misi a další aktivity mládeže.
- 5.Pěstuje kontakty v mezinárodním rámci. Prostřednictvím svých zástupců se dle možností zúčastňuje setkání mládeže v rámci EBF a BWA.
- 6.Navazuje a udržuje ekumenické kontakty.

Luther o mši

Žijeme v době, která se vyznačuje komunikací. Komunikace je určitě nádherný dar, který nám Pán Bůh dal. Komunikace je jistě velmi užitečným nástrojem k řešení osobních problémů, k vysvětlování stanovisek, k hledání společných cest. Komunikace je jistě velmi důležitá i v oblasti dialogu mezi církvemi a náboženstvími. Určitě i komunikace byla nástrojem toho, že na mnohých místech došlo ke zklidnění různých mezidenominačních násilných bojů a zápasů. Nicméně, komunikace není „lékem“ na doktrinální rozdílnost a jednota není nejdůležitější hodnotou křesťanství. Ano, komunikace je důležitá, abychom spolu vycházeli korektně, abychom se společně ozvali ke společenským a morálním otázkám. Ale mezidenominační dialog by neměl sloužit k tomu, abychom dělali zásadní věroučné kompromisy jen proto, abychom měli jakousi jednotu. Pokud by tomu bylo tak, pak by reformace byla největším omylem v historii církve. Je naprosto zásadní, abychom znali naše kořeny, znali učení naší církve a chránili je a předávali dalším generacím.

V posledních dnech jsme opět byli svědky jisté debaty o doktrinálním sblížení naší církve s jinými církvemi. Jednou z diskutovaných oblastí byla právě oblast mše. V poslední době se nám také dostalo moderního překladu Knihy svornosti. Otevřeme ji tedy a podívejme se do ní a do dalších Lutherových textů na reformační učení Martina Luthera o této oblasti.

Základem Lutherovy kritiky církve jeho doby bylo učení o ospravedlnění. Zpočátku Luther vůbec nespojoval tuto klíčovou doktrínu s praxí mše svaté. Dokonce v jednom období prohlásil, že by osobně nanosil dřevo, aby byl upálen někdo tak heretický, kdo by napadl mši svatou. (Carl Wisloff, *Luther's Controversy with Rome on Eucharistic Sacrifice*).

Nicméně Luther postupně docházel k tomu, že právě praxe mše svaté je jádrem falešného učení o ospravedlnění. Dokonce se nebránil prohlášení, že mše svatá je nejhorší ze všech papežských herezí. (Luther's Works, svazek 38).

Není se proto co divit, že to první, na co narazíme při čtení Šmalkaldských článků je právě ostrá kritika mše. Luther začal takto: „Mše v papežství je největší a nejhroznější ohavnost... Přesto je ze všech papežských modloslužeb tou hlavní a nejokázalejší. Papeženci totiž tvrdí, že tato oběť, to jest sám úkon mše, vysvobozuje člověka z hříchu za života i z očistce po smrti (a to i v tom případě, že tento skutek koná bezbožník a ničema).“ (Druhá část, článek II, odstavec 1). Luther pokračuje: „Mše je nebezpečná věc, vymyšlená a zavedená bez ohledu na Boží vůli a slovo, bez Božího příkazu.“ (Druhá část, článek II, odstavec 5). Luther zakončuje svou rozpravu o mši ve Šmalkaldských člancích následujícím prohlášením: „Stručně řečeno, mši a všechno, co z ní vzešlo nebo k ní bylo přidáno, nemůžeme strpět a připustit, ale naopak ji musíme odmítnout, abychom mohli setrvat u prokazatelně čisté svátosti Večeře Páně a přijímat ji a užívat vírou, podle ustanovení Ježíše Krista.“ (Druhá část, článek II, odst. 29).

Večeře Páně je v reformačním pojetí milostivý Boží skutek, kdy pokání činící hříšník přijímá tělo a krev našeho Spasitele spolu s radostnou novinou o odpuštění, které bylo vydobyto krví Ježíše Krista. V pojetí Římskokatolické církve už však nejde o svátost, skrze kterou přijímáme odpuštění, ale spíše o oběť a o dobré skutky, kterými si získáváme odpuštění hříchů. Dochází zde k překroucení svátosti v oběť, milosti ve skutky a evangelia v zákon.

Dalším zásadním nešvarem, který Luther u mše či u vysluhování Večeře Páně vidí, je to, že bylo vypuštěno Boží slovo, Kristova slova ustanovení Večeře Páně. To se vůbec nečetlo a tak došlo k tomu, že ze svátosti bylo odcizeno to, co ji činí svátostí, Boží slovo. Dalším problémem byl fakt, že nebyly vysluhovány oba elementy. Ve světle toho všeho, co při Večeři Páně chybělo, Luther říká o papeži a jeho biskupech, že okrádají Boha a olupují církev. (Luther's Works, svazek 38).

Luther taky silně protestoval proti spojení mše a očistce. Je pro něj absolutně nemožné, aby vysloužení mše způsobilo, že duše člověka opustí očistec a dojde pokoje u Hospodina.

Takovéto mše Luther nazývá titulem „modlářské neřádstvo.“ (Šmalkaldské články, druhá část, článek II, odst. 11).

Pro Luthera tedy bylo nesmírně důležité, aby lidé byli schopni oddělit, co je mše a co je svátost Večeře Páně. Vyjádřil jednoznačně: „Vskutku, přeji si a toužím vidět a slyšet, že tato dvě slova 'mše' a 'svátost' jsou chápána jako naprosto odlišná, tak jako den a noc, ano, tak odlišná jako ďábel a Bůh.“ (Luther's Works, svazek 38). Toužený rozdíl Luther popsal takto: „O mši jde, pokud já za své hříchy a hříchy druhých obětuji svátost Bohu, jako skutek vykonaný lidskou bytostí... o svátost jde, pokud přijímám od kněze tělo a krev našeho Pána Ježíš Krista ve chlebu a víně.“ (Luther's Works, svazek 38).

Luther dále pokračuje a popisuje, jakou reakci by v nás mělo vyvolat slovo mše: „Necht' Bůh daruje všem vroucím křesťanům takové srdce, aby když uslyší slovo mše mohli být tak zděšeni, že by udělali znamení kříže stejně tak, jako kdyby viděli ďáblovu znesvěcení. Na druhé straně, kdyby slyšeli slovo svátost nebo Večeře Páně, měli by tančit z čisté radosti.“ (Luther's Works, svazek 38).

Tolik určitě stačí k tomu, aby si čtenář udělal názor na to, jaký byl Lutherův postoj vůči mši. Nyní následuje mnohem těžší problém a to položit si otázku, kolik se toho za posledních téměř pět set let změnilo. Změnil se postoj Římskokatolické církve? Změnily se doktríny luteránů? Jaký vztah bychom měli mít ke mši my?

Vidíme, že v Římskokatolické církvi došlo od dob reformace k řadě změn. Při vysluhování Večeře Páně už většinou uslyšíte slova ustanovení a dokonce v jazyce, kterému rozumíte. V církvi už není vidět to zjevné kupčení s odpustky. Jsou zde kněží, kteří zvěstují Krista a jejichž pojetí Večeře Páně má blíž k reformačnímu než k tomu, které oficiálně učí Římskokatolická církev. To jsou všechno velmi radostné a povzbudivé změny a měly by být pro nás povzbuzením k dalšímu modlitebnímu zápasu o tuto církev a k našemu živému svědectví. Stejným dechem ovšem musíme dodat, že oficiální učení církve se v této oblasti nezměnilo. Stále platí, že mše je oběť, kterou účastníci přinášejí Hospodinu. Dovolte několik citací z Katechizmu katolické církve, který schválil papež Jan Pavel II. Zde se říká, že v eucharistii „přinášíme Otci oběť Jeho Syna, která nás s Ním smiřuje.“ Dále zde čteme: „Kdykoli je tato oběť z kříže, na kterém byl Kristus, naše pascha, obětován, slavena na oltáři, je vykonáváno dílo našeho vykoupení.“ „Eucharistie je obětí, protože zpřítomňuje oběť kříže.“ „Skrze službu kněze je duchovní oběť věrných dokončena ve sjednocení s obětí Krista, našeho jediného prostředníka, který je v eucharistii obětován skrze ruce kněze ve jménu celé církve nekrvavým a obětním způsobem, dokud sám Pán nepřijde.“ A nakonec ještě zmiňme současné stanovisko k modlitbám za zemřelé: „Eucharistická oběť se také nabízí za ty, kdo ve víře odešli, kdo zemřeli v Kristu, ale nejsou ještě plně očištěni, aby mohli vstoupit do světla a pokoje Kristova.“ (Catechism of the Catholic Church).

Se zármutkem tedy musíme konstatovat, že zásadní body katolické doktríny o mši se od dob Luthera nezměnily. Pokud tedy luteráni usilují o to, aby prosadili společenství u stolu Páně spolu s katolickou církví, pak je to možné pouze tehdy, pokud se sami vzdají svého reformačního věroučného postoje. Jiná cesta není.

Pokud chceme jako katolíci a protestanti být k sobě vzájemně upřímní, musíme uznat, že máme významně rozdílné učení o spasení a ospravedlnění. Tento rozdíl ale nezdůrazňujeme proto, abychom jeden druhého odsuzovali nebo ponižovali. Můžeme být rozdílní a přitom mít férové vztahy. Ani tyto rozdíly totiž nikdy nezabrání v tom, abychom se vzájemně respektovali, chovali se k sobě slušně, spolupracovali v jistých oblastech nebo se společně modlili. Pro každého protestanta je však výzvou, aby byl svědectvím všem lidem (třeba i katolíkům), kteří ještě nepoznali, že spasení je darem Boží milosti, který jsme zdarma obdrželi v Kristu Ježíši, našem Pánu.

PLÁN AKCÍ NA ROK 2007

13.-21. července	english camp, www.portasky.cz	Velká Úpa
16.-21. července	TCM – Starý zákon II.	Praha
6.-16. srpna	TCM – Apologetika a kultura	Rakousko
13.-18. srpna	TCM – Křesťanská misie v jiné kultuře	Praha
15.-16. září	dny Petra CHELČICKÉHO	Č.Budějovice
26.-29. září	SEMINÁŘ KŘESŤANSKÉ PSYCHIATRIE A PASTORACE	Litoměřice
13.-14. října	Konference výchovného odboru	Cvikov
26.-28. října	konference mládeže BJB	Praha
3. listopadu	mimořádný sjezd delegátů BJB	Praha 4

NA VŠECHNY AKCE SRDEČNĚ ZVEME

Sbor Bratrské jednoty baptistů, Libušina 4, 350 02 CHEB

Tel.: 354 431 692 – kancelář sboru

david.slam@centrum.cz , 737 678 166 – kazatel sboru David SLÁMA

www.cheb.baptistcz.org , cheb@baptistcz.org

Určeno pro vnitřní potřebu.